

Tiešo maksājumu (TM) un Lauku attīstības pasākumu (LAP) galveno nosacījumu KOPSAVILKUMS

Lai saņemtu LAP un TM atbalstus, Lauku atbalsta dienesta (LAD) elektroniskajā pieteikšanās sistēmā (EPS) līdz 22.05.2017. vai ar atbalsta apjoma samazinājumu līdz 15.06.2017. jāiesniedz Vienotais iesniegums un attiecīgos gadījumos citi papildu dokumenti!

VIENOTAIS PLATĪBU MAKSĀJUMS (VPM)

VPM var saņemt, ja pieteiktā platība:

- atbilst atbalsttiesīgas lauksaimniecības zemes (LIZ) kritērijiem (skat. zemāk *Atbalsttiesīgas lauksaimniecības zemes noteikšanas kritēriji* un 1.pielikumu);
- ir lauksaimnieka īpašumā vai tiesiskajā valdījumā (lietošanā) 15.06.2017.;
- ir vismaz 1 ha, bet lauka platība ir vismaz 0,3 ha.

Atbalsttiesīgas lauksaimniecības zemes noteikšanas kritēriji

Atbalsta maksājumiem var pieteikt LIZ platību, ja: 1) tajā nav invazīvo latvāņu ģints augu, kam izveidojušās ziedkopas; 2) tajā nav vairāk par 50 atsevišķi augošiem kokiem vienā ha; 3) tajā nav vilkvālītes vai tā nav mitrzone, kura laikā no 15.maija līdz 15.septembrim ir klāta ar ūdeni ilgāk nekā 4 nedēļas pēc kārtas; 4) tā ir uzturētā kultūraugu audzēšanai vai noganīšanai piemērotā stāvoklī.

Atbalsta maksājumus nevar saņemt par LIZ platību, ja: 1) tā tiek izmantota nelauksaimnieciskai darbībai – īpaši ceļu būvei, telšu novietošanai, auto un tehnikas stāvvietām, izstāžu, gadatirgu, sporta, atpūtas un citu sabiedrisku pasākumu rīkošanai laikposmā no 15.maija līdz 15.septembrim ilgāk nekā 4 nedēļas pēc kārtas, un ja nepieciešama augsnes virskārtas atjaunošana un izlīdzināšana vai zālāju zelmeņa atjaunošana; 2) tā ir platība, ko pārsvarā izmanto nelauksaimnieciskai darbībai, uz kuras atrodas lidlauks, pastāvīgs sporta laukums, t.sk. golfa laukums, lauki vai nogāzes, kur ierīkotas slēpošanas un citu sporta veidu trases ar aprīkojumu, zirgu izjāžu laukums ar aprīkojumu, atpūtas un kempingu laukums, siltumnīcas ar grīdas segumu, ceļi, Ziemassvētku eglīšu stādījumi.

Vienotajā iesniegumā lauksaimniekam:

- jādeklarē visa apsaimniekotā LIZ, t.sk. platība, kas ir mazāka par 0,3 ha, kā arī platība, ko nepiesaka atbalstam;
- nav jādeklarē LIZ, kuru iznomā citai personai (to nedrīkst arī deklarēt kā platību bez atbalsta);
- jādeklarē tas kultūraugs, kurš aug vai iesēts laukā līdz kārtējā gada 25.06. un dominē laikposmā no 25.06. līdz 31.08., pārsniedzot 60% no laukā augošiem augiem.

VPM par kaņepju sējplatībām (arī MLS, ZAL, BSA SAP, RLZP, BLA, ADSI) var saņemt, ja tiek ievēroti šādi papildu nosacījumi (skat. arī Informatīvā materiāla platību maksājumu saņemšanai 2017.gadā (turpmāk – Informatīvais materiāls) 5F apakšodaļu):

- kaņepju lauks jāapsēj ar vienu atbalsttiesīgu šķirni, ievērojot minimālo izsejas normu – 15 kg/ha;
- ja kaņepju platību sēšanai izmanto dažādas šķirnes, tad katra lauka platība ar atšķirīgu šķirni jādeklarē atsevišķi ar k.k.170;
- līdz 15.06.2017. VAAD par visu kaņepju platību jāiesniedz “Iesniegums platības iekļaušanai kaņepju THC monitoringā” (MK 10.03.2015. noteikumu Nr.126 “Tiešo maksājumu piešķiršanas kārtība lauksaimniekiem” (turpmāk – TM MK noteikumi Nr.126) 8.pielikums);
- līdz 30.06.2017. jāapmaksā VAAD izsniegtais rēķins dalībai THC monitoringā.

Piesakot VPM atbalstam kaņepju platības papildus jāiesniedz:

- deklarācija “VPM/MLS deklarētās kaņepju sējplatības” (EPS Vienotā iesnieguma 4.solis “Kaņepju sējplatības”);
- iesēto kaņepju sēklu šķirnes iepakojumu oficiālās etiķetes oriģinālu.

Ja saimniecības LIZ audzē kultūraugus, kurus paredzēts izmantot biogāzes ražošanai, tad LAD EPS papildus jāaizpilda Vienotā iesnieguma 5.solis “Kultūraugu izmantojums”, ja:

- lauksaimnieks pretendē arī uz BSA par proteīnaugiem un tos audzē arī enerģijas ieguvei vai
- saimniecībā aramzemes platība ir 10 ha vai vairāk.

VPM (arī MLS, ZAL un ADSI) var saņemt par ģircirtmeta atvasāju platībām, ja:

- tiek stādītas un audzētas viena vecuma ģircirtmeta atvasāju sugas: apse (*Populus spp.*), kārkls (*Salix spp.*) un baltalksnis (*Alnus incana*);
- ievēro 5 gadu maksimālo cirtes aprites laiku;
- platībās nav reģistrētas vai no jauna izveidotas meliorācijas sistēmas;
- kopā ar Vienoto iesniegumu iesniedz ģircirtmeta atvasāju sugu stādu izcelsmes apliecinājumu (kopiju).

Lai saņemtu VPM par zālājiem, tie ir jānoplauj un jānovāc vai jānogana (nepietiekami noganītās platības jāapplauj) līdz kārtējā gada 15.augustam. Lai saņemtu VPM par papuvi, nezāles regulāri jāapkaro, un augi, t.sk. zaļmēslojums, jāiestrādā augsnē līdz kārtējā gada 15.09., bet līdz kārtējā gada 30.05. mehāniski jāapstrādā, ja papuves platība iepriekšējā gadā deklarēta kā ilggadīgais zālājs. Nosacījuma neievērošanas gadījumā par attiecīgo platību VPM netiks piešķirts un tiks piemērota pārdeklarācijas sankcija!

VPM atbalsta likme tiks aprēķināta, VPM finansējumu (aploksni), dalot ar kārtējā gada atbalsttiesīgo hektāru skaitu. VPM 2017.gada likme tiks aprēķināta rudenī. Lai nodrošinātu finansējumu JAL un MLS, VPM tiks piemērots lineārais samazinājums.

MAKSĀJUMS PAR KLIMATAM UN VEIDEI LABVĒLĪGĀM LAUKSAIMNIECĪBAS PRAKSĒM (Zaļināšanas maksājums jeb ZAL)

Maksājums par zaļināšanas prasību izpildi uz atbalsttiesīgajiem aramzemes hektāriem, ja ir ievērota:

- 1) kultūraugu dažādošana;
- 2) ilggadīgo zālāju saglabāšana;
- 3) ENP izveidošana/uzturēšana.

Zaļināšanas prasības nav attiecināmas uz:

- 1) bioloģiski sertificētām saimniecībām vai bioloģiski sertificētām platībām;
- 2) saimniecībām, kuru aramzemes platības ir mazāka par 10 ha un kurās nav zālāju.

Ja uz saimniecību netiks attiecinātas zaļināšanas prasības, šīs saimniecības zaļināšanas maksājumu par visu platību saņems automātiski! Ja daļa no saimniecības platības ir bioloģiski sertificēta, tad zaļināšanas prasības nav attiecināmas tikai uz bioloģiski sertificētām platībām. Pārējās saimniecības platībās, kas nav bioloģiski sertificētas, zaļināšanas prasības ir jānodrošina.

1. KULTŪRAUGU DAŽĀDOŠANAS PRASĪBA

Ja saimniecībā aramzeme ir 10 ha un vairāk, lauksaimniekam jāievēro kultūraugu dažādošanas prasība, audzējot aramzemē noteiktu skaitu kultūraugu un ievērojot to attiecību, ja vien saimniecībai nav piemērojams izņēmums.

Saimniecības aramzemes platība 2017.gadā	Cik kultūraugi jāaudzē?	Kāda kultūraugu attiecība jānodrošina?
mazāk par 10 ha		kultūraugu dažādošanas prasība netiek attiecināta
no 10,00 ha līdz 30,00 ha	vismaz 2 kultūraugi	galvenais kultūraugs ne vairāk par 75%, no aramzemes platības
vairāk par 30 ha	vismaz 3 kultūraugi	galvenais kultūraugs ne vairāk par 75% un divi galvenie kopā ne vairāk par 95% no aramzemes platības

Saimniecība ir atbrīvota no kultūraugu dažādošanas prasības izpildes, ja:

- saimniecībā, kurā vairāk par 50% no deklarētās aramzemes ir platība, kas nebija deklarēta lauksaimnieka Vienotajā iesniegumā iepriekšējā gadā, un visā saimniecības aramzemē (gan iepriekšējā gadā deklarētajā, gan no jauna iegūtajās un deklarētajās platībās kārtējā gadā) tiek audzēti tādi kultūraugi, kas atšķiras no iepriekšējā kalendārajā gadā audzētajiem. Šajā gadījumā lauksaimniekam LAD jāiesniedz rakstisks iesniegums brīvā formā;
- saimniecībā, kurā nozīmīgu daļu no platības aizņem zālāji vai papuve:
 - ja vairāk par 75% **no aramzemes** ir:
 - aramzemē sētie zālāji;
 - papuve;
 - iepriekš minēto elementu kombinācija, un atlikusī aramzeme nav lielāka par 30 ha.
 - ja vairāk par 75% **no atbalsttiesīgās LIZ** ir:
 - ilggadīgie zālāji;
 - aramzemē sētie zālāji;
 - iepriekš minēto elementu kombinācija, un atlikusī aramzeme nav lielāka par 30 ha.

2. ENP IZVEIDOŠANAS UN/VAI UZTURĒŠANAS PRASĪBA

Ja saimniecībā aramzeme ir vairāk par 15 ha, lauksaimniekam jānodrošina, ka platības, kas atbilst vismaz 5% no deklarētās saimniecības aramzemes (t.sk. no ENP ainavu elementu, kuri neatrodas uz aramzemes, aizņemtās platības) ir ENP, ja vien saimniecībai nav piemērojams izņēmums.

ENP 5% apmērā var nodrošināt ar atsevišķiem kultūraugiem vai ainavu elementiem (skat. 2.pielikumu), ja tie ir lauksaimnieka īpašumā vai tiesiskajā valdījumā (lietošanā) 15.06.2017.

Saimniecība ir atbrīvota no ENP izveidošanas un/vai uzturēšanas prasības izpildes, ja:

- vairāk par 50% no saimniecības aramzemes platības atrodas pagastā vai novadā, kuram piemērojams "mežu atbrīvojums". Pamatojoties uz Valsts meža dienesta (VMD) un Valsts zemes dienesta (VZD) datiem, 101 pagasts un novads ir atbrīvots no ENP prasības, jo mežu platības pagastā vai novadā aizņem vairāk par 50% un mežu un LIZ attiecība ir lielāka par 3:1;
- saimniecībā nozīmīgu daļu no platības aizņem zālāji, pākšaugi un/vai papuve:
 - ja vairāk par 75% **no aramzemes** ir:
 - aramzemē sētie zālāji;
 - pākšaugi;
 - papuve;
 - iepriekš minēto elementu kombinācija, un atlikusī aramzeme nav lielāka par 30 ha.
 - ja vairāk par 75% **no atbalsttiesīgās LIZ** ir:
 - ilggadīgie zālāji;
 - aramzemē sētie zālāji;
 - iepriekš minēto elementu kombinācija, un atlikusī aramzeme nav lielāka par 30 ha.

3. ILGGADĪGO ZĀLĀJU SAGLABĀŠANAS PRASĪBA:

- aizsargājamo ekoloģiski jutīgo ilggadīgo zālāju saglabāšana (neuzaramais zālājs) un
- ilggadīgo zālāju saglabāšana valsts līmenī.

Ja ilggadīgo zālāju platības īpatsvars valstī samazināsies vairāk par 5% salīdzinājumā ar atsauces vērtību, kas tika noteikta 2015.gadā, lauksaimniekiem būs aizliegts pārveidot ilggadīgo zālāju platību par citām vajadzībām izmantojamu zemi. Turklāt šajā gadījumā lauksaimniekiem pēc LAD pieprasījuma zeme būs jāpārveido atpakaļ par ilggadīgajiem zālājiem.

MAKSĀJUMS GADOS JAUNAJIEM LAUKSAIMNIEKIEM (JAL)

JAL ir papildinošs maksājums fiziskām un juridiskām personām **par pirmās dibinātās saimniecības VPM ha**, kas nepārsniedz 90 ha. Maksimālais JAL maksājuma ilgums ir 5 gadi, skaitot no pirmās saimniecības dibināšanas saimniecības vadītāja statusā līdz pirmajai reizei, kas iesniegts Vienotais iesniegums ar atzīmi par pieteikšanos JAL.

Par gados jaunu lauksaimnieku ir uzskatāma fiziska persona, kas:

- nav vecāka par 40 gadiem tajā gadā, kad pirmo reizi iesniedz Vienoto iesniegumu saskaņā ar VPM shēmu, kas ieviesta no 2015.gada (pirmajā pieteikšanās gadā nevar palikt 41 gads);
- pirmo saimniecību ir nodibinājis ne vairāk kā 5 gadu laikā pirms pirmā Vienotā iesnieguma iesniegšanas, kurā veikta atzīme par pieteikšanos JAL.

Par pirmās lauku saimniecības dibināšanu saimniecības vadītāja statusā (turpmāk – pirmās saimniecības dibināšana) tiek uzskatīts brīdis, kad fiziska persona vai tās kontrolē esoša juridiska persona pirmo reizi veic vienu no šādām darbībām:

- iesniedz iesniegumu valsts vai Eiropas Savienības atbalsta lauksaimniecībai saņemšanai;
- deklarē lauksaimniecības ieņēmumus VID;
- VID lauksaimniecisko darbību deklarē kā savu saimnieciskās darbības jomu vai veidu.

Ja JAL netiks pieteikta pirmā saimniecība, tiks izvērtēta saistība starp pirmo saimniecību un saimniecību, ar kuru piesakās JAL. Tiks noteikts, vai šo saimniecību var uzskatīt par pirmās saimniecības turpinājumu.

Ja JAL atbalstam piesakās ar saimniecību, kas pārņēmusi pirmo dibināto saimniecību, tad JAL ir tiesības saņemt vienīgi tad, ja tā izveidota:

- mainot pirmās dibinātās saimniecības juridisko statusu;
- pārņemot pirmās dibinātās saimniecības īpašumā esošo lauksaimniecības zemi, un ja:
 - tiek likvidēta tā juridiskā persona, kas pārvaldīja pirmās dibinātās saimniecības lauksaimniecības zemi, VAI ne vēlāk kā dienu pirms pieteikšanās maksājumam tiek uzsākts saimniecības likvidācijas process, kas pabeigts ne vēlāk kā līdz kārtējā gada 15.oktobrim;
 - fiziskā persona, kas pārvaldīja pirmās dibinātās saimniecības lauksaimniecības zemi, nepiesakās valsts vai ES atbalstam lauksaimniecībai.

Uz JAL var pretendēt šādas juridiskas personas: individuālie (ģimenes) uzņēmumi vai zemnieku saimniecības (turpmāk – zemnieku saimniecības) un kapitālsabiedrības.

Lai juridiskai personai būtu tiesības pretendēt uz JAL 2017.gadā, tajā ir jābūt vismaz vienai fiziskajai personai, kas reāli un ilgstoši kontrolē šo juridisko personu vismaz periodā no 22.05.2017. līdz 31.12.2017. Tas nozīmē, ka minētajā periodā fiziskajai personai: 1) jāatbilst JAL nosacījumiem; 2) kapitālsabiedrībā ir jāpieder noteiktam skaitam kapitāldaļu un jābūt paraksta tiesībām vai zemnieku saimniecībā vai individuālajā (ģimenes) uzņēmumā jābūt paraksttiesīgam īpašniekam.

<i>Juridiskā persona 2017.gadā pirmo reizi piesakās JAL</i>	<i>Juridiskā persona JAL atbalsta saņemšanai apstiprināta jau 2015. un/vai 2016. gadā</i>
<i>periodā vismaz no 22.05.2017. līdz 31.12.2017. kontroli jānodrošina JAL nosacījumiem atbilstošām personām:</i>	
<p>kapitālsabiedrībā:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>vienai personai</u> – pieder vairāk nekā 50% un ir paraksta tiesības; ➤ <u>vairākām personām</u> – katrai pieder vismaz 20%, bet kopā visām vairāk par 50% un katrai ir paraksta tiesības. <p>zemnieku saimniecībā:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>viena persona</u> – tā ir vienīgais paraksttiesīgs īpašnieks; ➤ <u>vairākas personas</u> – tie ir vienīgie paraksttiesīgie īpašnieki (kontroli var nodrošināt vienīgi JAL nosacījumiem atbilstošām personām). 	<p>kapitālsabiedrībā:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>vienai personai</u> – pieder vismaz 50% un ir paraksta tiesības; ➤ <u>vairākām personām</u> – katrai pieder vismaz 20%, bet kopā vismaz 50% un katrai ir paraksta tiesības. <p>zemnieku saimniecībā:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>viena persona</u> – tā ir paraksttiesīgs īpašnieks; ➤ <u>vairākas personas</u> – ir paraksttiesīgi īpašnieki (kontroli var nodrošināt kopā ar JAL nosacījumiem neatbilstošu personu).

Ja turpmākajos gados kāds no gados jauniekiem lauksaimniekiem vairs nekontrolē juridiskās personas lēmumus, uzskatāms, ka tos kontrolē pārējie gados jaunie lauksaimnieki, ja:

- **kapitālsabiedrībā**, kas pirmo reizi JAL pieteikusies, **sākot no 2017.gada** – kārtējā gadā, kad kapitālsabiedrība pieteikusies JAL atbalstam, vismaz periodā no 22.05. – 31.12. ir palicis vismaz viens gados jaunais lauksaimnieks, kas kontrolēja kapitālsabiedrību gadā, kad tā pirmo reizi tika apstiprināta JAL atbalstam, un tam pieder vismaz 20% kapitāldaļu un kopā ar pārējiem gados jauniekiem lauksaimniekiem pieder **vairāk par 50% kapitāldaļu**, kā arī katram ir paraksta tiesības;
- **zemnieku saimniecībā**, kas pirmo reizi JAL pieteikusies, **sākot no 2017.gada** – kārtējā gadā, kad zemnieku saimniecība pieteikusies JAL atbalstam, vismaz periodā no 22.05. – 31.12. ir palicis vismaz viens gados jaunais lauksaimnieks, kas kontrolēja zemnieku saimniecību gadā, kad tā pirmo reizi tika apstiprināta JAL atbalstam un ir **vienīgais paraksttiesīgs īpašnieks** vienpersoniski vai kopā ar citiem gados jauniekiem lauksaimniekiem.
- **kapitālsabiedrībā**, kas JAL atbalstam **apstiprināta jau 2015. un/vai 2016.gadā** – kārtējā gadā, kad kapitālsabiedrība pieteikusies JAL atbalstam, vismaz periodā no 22.05. – 31.12. ir palicis vismaz viens gados jaunais lauksaimnieks, kas kontrolēja kapitālsabiedrību gadā, kad tā pirmo reizi tika apstiprināta JAL atbalstam, un tam pieder vismaz 20% kapitāldaļu un kopā ar pārējiem gados jauniekiem lauksaimniekiem pieder **vismaz 50% kapitāldaļu**, kā arī katram ir paraksta tiesības;
- **zemnieku saimniecībā**, kas JAL atbalstam **apstiprināta jau 2015. un/vai 2016.gadā** – kārtējā gadā, kad zemnieku saimniecība pieteikusies JAL atbalstam, vismaz periodā no 22.05. – 31.12. ir palicis vismaz viens gados jaunais lauksaimnieks, kas kontrolēja zemnieku saimniecību gadā, kad tā pirmo reizi tika apstiprināta JAL atbalstam un tas ir **paraksttiesīgs īpašnieks**. Šajās saimniecībās kontroli var īstenot kopā ar personām, kas neatbilst JAL nosacījumiem. Piemēram, zemnieku saimniecības īpašnieki var būt gan tēvs (vecāks par 40 gadiem), gan dēls.

JAL atbalstu ir tiesības saņemt maksimāli piecus gadus, bet ne ilgāk kā līdz gadam, pēc kura juridisko personu vairs nekontrolē neviens jaunais lauksaimnieks, kurš to kontrolēja no 22.05. līdz 31.12. gadā, kad juridiskā persona pirmo reizi tika apstiprināta JAL atbalstam.

MAZO LAUKSAIMNIEKU ATBALSTA SHĒMA (MLS)

MLS atbalstu var saņemt, ja pieteiktā platība:

- atbilst atbalsttiesīgas LIZ kritērijiem (skat. 1.lapā *Atbalsttiesīgas lauksaimniecības zemes noteikšanas kritēriji* un 1.pielikumu);
- ir lauksaimnieka īpašumā vai tiesiskajā valdījumā (lietošanā) 15.06.2017.;
- ir vismaz 1 ha, bet lauka platība ir vismaz 0,3 ha.

Pieteikties atbalstam var vienīgi tie lauksaimnieki, kuri pieteicās dalībai Mazo lauksaimnieku atbalsta shēmā 2015.gadā un kuri saņēmuši LAD apstiprinājumi, ka ir tajā iekļauti. MLS atbalsts ir ikgadējs tiešais maksājums 500 EUR apmērā par saimniecību. Piesakoties MLS maksājumam, lauksaimniekam nav tiesību saņemt VPM, ZAL, BSA, JAL, bet ir tiesības saņemt BDUZ, VSMD, RLZP, SVIN, BLA, NIM, ADSI.

Galvenie nosacījumi:

- lauksaimniekam jāsiglabā vismaz 2015.gadā deklarētā atbalsttiesīgā platība;
- uz MLS netiek attiecinātas SA kontroles un samazinājumi, tomēr lauksaimniekam savā saimniecībā ir jāievēro normatīvajos aktos noteiktās SA prasības;
- nedrīkst būt radīti mākslīgi apstākļi, lai gūtu labumu no dalības MLS (skat. Informatīvā materiāla 11F apakšnodaļu);
- atbalstu par kaņepju sējplatībām var saņemt, ja tiek ievēroti papildu nosacījumi (skat.1.lapā *VPM par kaņepju sējplatībām* un Informatīvā materiāla 5F.apakšnodaļu);
- tiesības saņemt MLS atbalstu nav nododamas citai personai, izņemot mantošanas gadījumu, kad viena persona (tikai viens mantinieks) pārņem pilnīgi visu saimniecības atbalsttiesīgo platību, kas tika deklarēta 2015.gadā. Šajā gadījumā personai, kas pārņem tiesības saņemt MLS atbalstu, LAD **līdz 22.05.2017.** vai ar atbalsta apjoma samazinājumu **līdz 15.06.2017.** jāiesniedz:
 - Vienotais iesniegums, piesakoties VPM;
 - iesniegums par MLS tiesību pārņemšanu;
 - mantojuma apliecības kopija.

Jāsaglabā 2015.gadā deklarētā platība!

- kamēr lauksaimnieks ir MLS dalībnieks, viņam jāsiglabā vismaz tāda atbalsttiesīgā platība, kas tika deklarēta Vienotajā iesniegumā 2015.gadā!
- ja LAD konstatēs, ka lauksaimnieks nav izpildījis atbalsta nosacījumus divus gadus pēc kārtas (t.sk., nebūs pieteicies MLS), viņš tiks izslēgts no MLS!

Atsevišķos gadījumos jāiesniedz papildu dokumenti!

- Piesakot kaņepju platības, jāiesniedz:
 - deklarācija “VPM/MLS deklarētās kaņepju sējplatības” (EPS Vienotā iesnieguma 4.solis “Kaņepju sējplatības”);
 - iesēto kaņepju sēklu šķirnes iepakojumu oficiālās etiķetes oriģinālu.
- Piesakot īscirtmeta atvasājus, jāiesniedz īscirtmeta atvasāju sugu stādu izcelsmes apliecinājuma kopija, ja VPM piesaka īscirtmeta atvasāju sugu platības;
- Pēc LAD pieprasījuma jāiesniedz apliecinājums, ka atbalstam pieteiktā lauksaimniecības zeme ir lauksaimnieka īpašumā vai tiesiskajā valdījumā (lietošanā) 15.06.2017.

Izstāšanās no MLS 2017.gadā!

Ja lauksaimnieks 2017.gadā vēlas izstāties no MLS, viņam LAD ir jāiesniedz iesniegums – papīra formā vai elektroniski, izmantojot EPS. Šajā gadījumā LAD EPS Vienotā iesnieguma veidlapā jāaktivizē poga “Atteikties no MLS shēmas” un jāievada atteikšanās pamatojums.

Atsakoties no MLS, lauksaimniekam vairs nebūs iespējams MLS shēmā iestāties atkārtoti!

Ja lauksaimnieks pēc atteikšanās no MLS vēlas pretendēt uz VPM, ZAL, BSA vai JAL, tad viņam līdz 2017.gada 22.maijam (vai ar atbalsta apjoma samazinājumu līdz 15. jūnijam) jāiesniedz Vienotais iesniegums, atzīmējot attiecīgos atbalsta veidus un deklarējot atbilstošās platības.

Ja 2017.gadā vai kādā no nākamajiem gadiem LAD konstatēs, ka lauksaimnieks sniedzis nepatiesu informāciju (tādējādi radījis mākslīgus apstākļus atbalsta saņemšanai), kārtējā gadā MLS atbalsts netiks izmaksāts un viņam būs jāatmaksā arī iepriekš saņemtais MLS atbalsts pilnā apmērā, kā arī jāsamaksā noteiktie procenti.

Mākslīgi radīti apstākļi ir visi tie gadījumi, kad:

- saimniecības izveides mērķis ir bijis iegūt lielāku maksājumu nekā piesakoties tikai VPM un ZAL;
- lauksaimnieks nevar pierādīt, ka saimniecības izveidošanas mērķis ir lauksaimnieciskās darbības veikšana.

Par mākslīgi radītiem apstākļiem liecinās šādas pazīmes:

- saimniecība izveidota, sadalot kādu citu saimniecību divās vai vairāk daļās;
- saimniecība izveidota un pirmo reizi tiešajiem maksājumiem pieteikusies pēc 2011.gada 18.oktobra;
- saimniecības lauksaimniecības zemes apsaimniekošanas veids būs tāds pats kā piegulošo lauku apsaimniekošanas veids un starp laukiem nebūs novērojama robeža dabā (atšķirīgs augu segums) u.c.

PIETEIKŠANĀS BRĪVPRĀTĪGI SAISTĪTAJAM ATBALSTAM (BSA) PAR DZĪVNIEKIEM

Var pieteikties uz vairākiem BSA par dzīvniekiem. Nav jānorāda dzīvnieku saraksts, par kuriem vēlas saņemt atbalstu, bet EPS Vienotā iesnieguma B daļā jānorāda, uz kuru BSA par dzīvniekiem vēlas pieteikties. Informāciju par lauksaimniekiem, kuri var saņemt BSA par dzīvniekiem un attiecīgos dzīvnieku LAD noteiks, izmantojot LDC dzīvnieku reģistra datus. Tādēļ par deklarētajiem dzīvniekiem uzskatīs tos LDC dzīvnieku reģistrā esošos dzīvniekus, kuri atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Lai saņemtu BSA par dzīvniekiem, tiem jābūt reģistrētiem un apzīmētiem un par tiem jābūt sniegtai informācijai normatīvajos aktos par lauksaimniecības dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanu noteiktajā kārtībā. Dzīvnieku identificēšanas un reģistrēšanas prasībām jābūt izpildītām no kalendārā gada sākuma līdz turēšanas perioda beigām. Dzīvnieki, kuriem dzīvnieku reģistrā tiks konstatēti identificēšanas un reģistrēšanas pārkāpumi, tiks uzskatīti par dzīvniekiem attiecībā uz kuriem konstatētas neatbilstības.

BSA par slaucamām govīm (SSG)

Atbalstu var saņemt par slaucamo govī, ja:

- tā noturēta lauksaimnieka ganāmpulkā trīs mēnešus pēc kārtas, sākot no 15.05.2017.;
- izslaukums no govīs pārraudzības gadā (01.10.2016. – 30.09.2017.) pēdējā noslēgtā standartlaktācijā ir:
 - vismaz 5500 kg vai 4500 kg (bioloģiskās turēšanas apstākļos);
 - pirmcipenēm izslaukuma prasība netiek attiecināta, ja pārraudzības gadā standartlaktācija nav noslēgta, un tām tiek veikta pārraudzība vismaz līdz 30.09.2017.;
- tā ir reģistrēta un apzīmēta un par to ir sniegta informācija normatīvajos aktos par lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanu un reģistrēšanu noteiktajā kārtībā;
- lauksaimnieks nodrošina piena izslaukuma kontroli, datu sagatavošanu un uzglabāšanu saskaņā ar pārraudzības kārtību;
- lauksaimnieks izveido un veic saimniecības piena izmantošanas uzskaiti (t.sk. par pienu, kas izmantots pašpatēriņam, dzīvnieku barošanai, realizācijai, pārstrādei uz vietas saimniecībā vai kas iznīcināts), izmantojot elektroniskos datu uzglabāšanas līdzekļus vai iekārtojot uzskaites žurnālu, kurā informācija sakārtota hronoloģiskā secībā pēc piena izmantošanas datuma, t.sk. pēc kontroles datuma, pēc piena piegādes datuma, norādot ziņas par piena pircēju un piegādāto piena daudzumu, pēc piena pārstrādes datuma, ja piens tiek pārstrādāts saimniecībā.

Lauksaimniekam jānodrošina ganāmpulka piena realizācijas un izmantošanas uzskaiti elektroniskā veidā vai iekārtojot uzskaites žurnālu (t.sk. pašpatēriņam un dzīvnieku barošanai izmantotā piena uzskaiti, realizētā, uz vietas saimniecībā pārstrādātā, iznīcinātā u.c. piena izmantošanas veida uzskaiti).

BSA par kazām (SKZ)

Atbalstu var saņemt par kazū, ja:

- ganāmpulkā ir vismaz trīs atbalsttiesīgas kazu mātes;
- tā laika posmā no 01.10.2016. līdz 30.09.2017. ir atnesusies;
- tā noturēta lauksaimnieka ganāmpulkā trīs mēnešus pēc kārtas, sākot no 15.05.2017.;
- tā ir reģistrēta un apzīmēta, un par to ir sniegta informācija normatīvajos aktos par lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanu un reģistrēšanu noteiktajā kārtībā.

BSA par liellopiem (SLM)

Atbalstu var saņemt par liellopu, ja tas pieder gaļas šķirnei vai piena – gaļas šķirnei vai iegūts krustojumā ar šo šķirņu dzīvniekiem:

- par teli, kas vēl nav atnesusies: 2017.gadā lauksaimnieka ganāmpulkā sasniegusi 16 mēnešu vecumu un lauksaimnieka ganāmpulkā noturēta 6 mēnešus ilgu turēšanas periodu, kas noslēdzas 16 mēnešu vecuma sasniegšanas dienā;
- par bulli vai vērsi: 2017.gadā lauksaimnieka ganāmpulkā sasniedzis 16 mēnešu vecumu un lauksaimnieka ganāmpulkā noturēts 6 mēnešus ilgu turēšanas periodu, kas noslēdzas 16 mēnešu vecuma sasniegšanas dienā;
- par zīdītājgovī: netiek slaukta, bet tiek izmantota teļu zīdīšanai un lauksaimnieka ganāmpulkā noturēta 6 mēnešus pēc kārtas, sākot no 15.05.2017.
- Liellopam jābūt reģistrētam un apzīmētam, un par to ir jābūt sniegtai informācijai normatīvajos aktos par lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanu un reģistrēšanu noteiktajā kārtībā.
- Atbilstošās gaļas šķirnes: Šarolē, Herefordas, Aberdinangus, Limuzīnas, Hailandes, Galovejas, Beļģijas zilā, Hekes, Aubrak, Blondais akvitānietis, Pjemontas, Deksteras, Saleras, Shorthorn, Vagjū, gaļas šķirņu krustojums.
- Atbilstošās piena – gaļas šķirnes: Stepiju pelēkā, Simentāles, Tiroles pelēkā, Montbeljardas, Šveices brūnā.

BSA par aitām (SAI)

Atbalstu var saņemt par aitu, ja:

- ganāmpulkā ir vismaz trīs atbalsttiesīgas aitu mātes;
- tā pieder gaļas šķirnei (Šarolē, Dorperas, Dorsetas, Igaunijas baltgalve, Il de France, Swifter, Suffolkas, Tekselas, Vācijas merino vietējā, Persijas melngalve, Dala, Norvēģijas baltā, gaļas šķirņu krustojums) vai vilnas-gaļas šķirnei (Latvijas tumšgalve, Oksforddaunas, Hempšīras, Igaunijas tumšgalve, Haidšnukes ragainā pelēkā, Somijas landrase, Soa, Gotlandes, Romanovas, Leisteres, Jakoba, Lietuvas melngalve, Vācijas melngalve) vai iegūta krustojumā ar šo šķirņu dzīvniekiem;
- tā laika posmā no 01.10.2016. līdz 30.09.2017. ir atnesusies;
- tā noturēta lauksaimnieka ganāmpulkā trīs mēnešus pēc kārtas, sākot no 01.07.2017.;
- tā ir reģistrēta un apzīmēta, un par to ir sniegta informācija normatīvajos aktos par lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanu un reģistrēšanu noteiktajā kārtībā.

PIETEIKŠANĀS BSA PAR PLATĪBĀM

Lauksaimnieks vienlaikus par vienu un to pašu platību var saņemt tikai vienu BSA.
Pretendējot uz SVIN, lauksaimnieks par attiecīgo platību vienlaikus nevar saņemt SAP, SSA vai SLS.

BSA par proteīnaugiem (SAP)

BSA par proteīnaugiem var saņemt par proteīnaugu platību, ja:

- to aizņem tīrsējā sētas lauka pupas, zirņi, vīķi, lupīna, lucerna, austrumu galega, soja, kaņepes, sarkanais āboliņš, bastarda āboliņš vai baltais āboliņš vai to maisījumi;
- to aizņem maisījumos ar graudaugiem sēti zirņi vai vīķi, ja zirņu vai vīķu sēklas masas, augu skaita vai to zaļmasas īpatsvars $\geq 50\%$;
- tā ir atbalsttiesīgā VPM saņemšanai, lauksaimniekam pretendējot uz BSA SAP par kaņepju platību;
- kopējā proteīnaugu viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha;
- proteīnaugi netiek izmantoti enerģijas ieguvei (saimniecībā, kurā audzē proteīnaugus arī enerģijas ieguvei, jāiesniedz informācija par kultūraugu izmantošanas veidiem un jānodrošina uzskaitē par saimniecībā iegūto proteīnaugu ieguvu un izlietošanu).

Lauka ietvaros nevar pretendēt uz citu BSA par platībām.

BSA par miežiem (SMI)

BSA par miežiem lauksaimnieks var saņemt, ja kopējā viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par vienu hektāru.

Lauka ietvaros nevar pretendēt uz citu BSA par platībām.

BSA par vasaras rapsi un vasaras ripsi (SVR)

BSA par vasaras rapsi (*Brassica napus subsp. napus f. annua*) vai vasaras ripsi (*Brassica rapa*) lauksaimnieks var saņemt, ja viena vai vairāku lauku kopējā atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha. Lauka ietvaros nevar pretendēt uz citu BSA par platībām.

BSA par cietes kartupeļiem (SKC)

BSA par cietes kartupeļiem var saņemt, ja:

- lauksaimnieks ir noslēdzis kartupeļu audzēšanas līgumu ar cietes ražotāju par noteiktu cietes kartupeļu stādījumu platību un noteikta kartupeļu daudzuma piegādi 2017.gadā;
- kopējā cietes kartupeļu viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta VPM;
- no 1 ha novākti un cietes ražotājam piegādātajiem cietes kartupeļiem ir iegūtas vismaz 3,5 tonnas kartupeļu cietes.

Maksimālais ha skaits, par kuru var saņemt atbalstu nepārsniedz līgumā noteikto cietes kartupeļu aizņemto ha skaitu un skaitu, ko nosaka, dalot ar 3,5 to kartupeļu cietes daudzumu, ko iegūst no kārtējā gada kartupeļu cietes ražotājam piegādātajiem kartupeļiem.

Lauka ietvaros nevar pretendēt uz citu BSA par platībām.

Ja atbalsttiesīgā platība, pārbaudēs uz vietas uzmērītā vai ar cietes ražību 3,5t/ha "nosegtā" platība, ir mazāka nekā Vienotajā iesniegumā uz SKC deklarētā platība vai līgumā norādītā platība, tad tiek piemēroti pārdeklarācijas sodi.

BSA par dārzeniem (SDA)

BSA par dārzeniem var saņemt, ja:

- attiecīgajā platībā audzē tomātus, sīpolus, šalotes sīpolus, ķiplokus, puravus, galviņkāpostus, ziedkāpostus, citus kāpostus (izņemot lopbarības kāpostus), galda kolrābjus, burkānus, galda rāceņus, galda kāļus, galda bietes, mangoldu (lapu bietes), selerijas, redīsus, melnos rutkus, pētersīļus, pastinākus, gurķus, korniņonus, dārza ķirbjus, cukīni, kabačus, patisonus, vīģlapu ķirbjus, lielaugļu ķirbjus, muskata ķirbjus, parastās jeb dārza pupiņas, skābenes, rabarberus, spinātus, mārrutkus, parastās dilles vai salātus;
- kopējā viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha;

Lauka ietvaros nevar pretendēt uz citu BSA par platībām.

BSA par augļiem un ogām (SAU)

BSA par augļiem un ogām var saņemt, ja:

- attiecīgajā platībā audzē vīnogas, ābeles, bumbieres, krūmcidonijas, smiltsērķšķus, saldus un skābos ķiršus, plūmes, dārza pīlādžus, zemenes, krūmmellenes, lieloģu dzērvenes, upenes, sarkanās un baltās jāņogas, ērkšķogas, aronijas, avenas vai kazenes;
- kopējā viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha.

Lauka ietvaros nevar pretendēt uz citu BSA par platībām.

PIETEIKŠANĀS BSA PAR PLATĪBĀM (CERTIFICĒTĀM SĒKLĀM)

- Ja kādu no laukiem vēlas pieteikt SSK, SLS vai SSA, tad **līdz kārtējā gada 1.jūnijam** VAAD jāiesniedz veidlapa "Pieteikums sēklaudzēšanas lauku apskatēm".
- Atbilstību BSA saņemšanas nosacījumiem pārbaudīs LAD un VAAD.
- Sēklu sertifikācija jāveic savlaicīgi, lai VAAD var veikt atbilstības kontroles un līdz nākamā gada 15.maijam LAD iesniegt informāciju par sēklaudzēšanas platībām, kurās tiek izpildītas sēklaudzēšanas prasības saskaņā ar normatīvajiem aktiem par sēklaudzēšanu, tostarp iegūta atbalsttiesīgās kategorijas sēkla.
- Ja kārtējā gadā izaudzētā sēkla (piesakoties SSA un SLS atbalstam) ir sertificēta citā ES dalībvalstī, lauksaimniekam līdz nākamā gada 15.aprīlim LAD jāiesniedz attiecīgās ES dalībvalsts par sēklu sertificēšanu atbildīgās iestādes izsniegtu dokumentu par kārtējā gadā izaudzēto un līdz nākamā gada 15.aprīlim sertificēto attiecīgās sugas sēklu daudzumu.
- Lauksaimnieks, VAAD piesakot sēklas kartupeļu platību lauku apskatei, sēklaudzēšanas lauku apskates pieteikumā norāda lauka numuru un lauka bloka numuru atbilstoši Vienotajam iesniegumam.
- Lauka ietvaros nevar pretendēt uz citu BSA par platībām.
- Ja atbalsttiesīgā platība, pārbaudēs uz vietas uzmērītā vai sēklaudzēšanas lauku apskatēs par atbilstošu noteiktā, ir mazāka nekā Vienotajā iesniegumā uz BSA par sertificētu sēklu deklarētā platība, tad tiek piemēroti pārdeklarāciju sodi.
- Pārdeklarācijas sodus BSA par sertificētu sēklu nepiemēro nepārvaramas varas vai ārkārtas apstākļu dēļ, īpaši, ja tos izraisījušas slimības, kaitēkļi un nelabvēlīgi laika apstākļi. Konstatējot nepārvaramas varas vai ārkārtas apstākļu iestāšanos, lauksaimniekam jāuzņem fotogrāfijas pierādījumam un nekavējoties jāinformē VAAD, lai tas attiecīgo platību var apsekot.

UZMANĪBU! Atbalsta veids tiks noraidīts, ja netiks iegūts noteiktais sertificētas sēklas daudzums!

Piesakoties SSK, SSA vai SLS, jānodrošina, ka vidēji no 1 ha tiek iegūts normatīvajos aktos noteiktais sertificētas sēklas daudzums. Ja nosacījums netiks izpildīts, tiks uzskatīts, ka lauksaimnieks radījis mākslīgus apstākļus atbalsta saņemšanai un attiecīgais atbalsta veids tiks noraidīts!

SVARĪGI! Attiecīgais atbalsta veids tiks noraidīts arī gadījumos, ja lauksaimnieks vienas sugas ietvaros būs ieguvis noteikto sertificētas sēklas daudzumu, bet citas sugas ietvaros nebūs to ieguvis!

BSA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām (SSA)

BSA par sertificētu stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām var saņemt, ja:

- attiecīgajā platībā tiek audzēts pļavas timotiņš, pļavas auzene, hibrīdā airene, daudziedu viengadīgā airene, sarkanā auzene, ganību airene, niedru auzene, pļavas skarene, kamolzāle, auzeņairene, sarkanais āboliņš, baltais āboliņš, austrumu galega, lucerna, bastarda āboliņš, facēlija, ragainie vanagnadziņi, zirņi, vīķi, lauka pupas vai lupīna (saldā jeb dzeltenā, baltā vai šaurlapu);
- tiek izpildītas stiebrzāļu un lopbarības augu sēklaudzēšanas prasības, tostarp iegūta PB, B un C kategorijas sēkla;
- kopējā viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta VPM;
- **vidēji no 1 ha ir iegūts un sertificēts atbilstošs attiecīgās sugas sēklu daudzums:** pļavas timotiņš 0,29 t/ha, pļavas auzene 0,29 t/ha, sarkanā auzene 0,33 t/ha, daudziedu viengadīgā airene 0,59 t/ha, hibrīdā airene 0,54 t/ha, ganību airene 0,57 t/ha, kamolzāle 0,12 t/ha, auzeņairene 0,43 t/ha, niedru auzene 0,37 t/ha, pļavas skarene 0,25 t/ha, sarkanais āboliņš 0,23 t/ha, baltais āboliņš 0,20 t/ha, lucerna 0,11 t/ha, austrumu galega 0,16 t/ha, bastarda āboliņš 0,14 t/ha, facēlija 0,05 t/ha, ragainie vanagnadziņi 0,05 t/ha, zirņi 0,86 t/ha, lauka pupas 1,91 t/ha, lupīnas (saldā jeb dzeltenā, baltā, šaurlapu) 0,40 t/ha, vīķi 0,40 t/ha. Maksimālo ha skaitu, par kuru var saņemt atbalstu, nosaka, sertificēto sēklas daudzumu, dalot ar attiecīgās sugas sēklu ražības rādītāju. **Ja nosacījums netiks izpildīts, tiks uzskatīts, ka lauksaimnieks radījis mākslīgus apstākļus atbalsta saņemšanai un attiecīgais atbalsta veids tiks noraidīts.**

BSA par sertificētu labības sēklu (SLS)

BSA par sertificētu labības sēklu var saņemt, ja:

- attiecīgajā platībā tiek audzēti kvieši (Triticum aestivum L., Triticum spelta L.), rudzi (Secale cereale L.), tritikāle (Triticosecale Wittm), mieži (Hordeum vulgare L.), auzas (Avena sativa L., Avena byzantina K.Koch, Avena nuda L.) un griķi (Fagopyrum esculentum Moench);
- tiek izpildītas labības sēklaudzēšanas prasības, tostarp iegūta PB, B un C kategorijas sēkla;
- kopējā viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta VPM;
- **vidēji no 1 ha ir iegūts un sertificēts atbilstošs attiecīgās sugas sēklu daudzums:** mieži, vasaras 1,41 t/ha; kvieši, vasaras 1,89 t/ha; auzas 1,85 t/ha; griķi 0,52 t/ha; tritikāle, vasaras 1,00 t/ha; kvieši, ziemas 2,33 t/ha; rudzi 1,40 t/ha; tritikāle, ziemas 1,45 t/ha; mieži, ziemas 1,20 t/ha. Maksimālo ha skaitu, par kuru var saņemt atbalstu, nosaka, sertificēto sēklas daudzumu, dalot ar attiecīgās sugas sēklu ražības rādītāju. **Ja nosacījums netiks izpildīts, tiks uzskatīts, ka lauksaimnieks radījis mākslīgus apstākļus atbalsta saņemšanai un attiecīgais atbalsta veids tiks noraidīts.**

BSA par sertificētās sēklas kartupeļiem (SSK)

BSA par sertificētās sēklas kartupeļiem var saņemt, ja:

- attiecīgajā platībā ir iestādīti pirmsbāzes, bāzes vai sertificētas kategorijas pirmās paaudzes sēklas kartupeļi;
- tiek izpildītas kartupeļu sēklaudzēšanas prasības, tostarp iegūta pirmsbāzes, bāzes vai sertificētas kategorijas sēkla;
- kopējā sēklas kartupeļu viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta VPM;
- **vidēji no 1 ha iegūtas un sertificētas vismaz 10,3 t kartupeļu.** Maksimālo ha skaitu, par kuru var saņemt atbalstu, nosaka, sertificēto sēklas kartupeļu daudzumu dalot ar 10,3. **Ja nosacījums netiks izpildīts, tiks uzskatīts, ka lauksaimnieks radījis mākslīgus apstākļus atbalsta saņemšanai un attiecīgais atbalsta veids tiks noraidīts.**

Nosacījumi

Atbalsta apmērs par vienību (ha)

PASĀKUMS “AGROVIDE UN KLIMATS”

Visā saistību periodā:

- nedrīkst samazināt apstiprināto BDUZ, VSMD, RLZP un SVIN saistību platību un BDUZ aktivitātē nedrīkst mainīt lauku atrašanās vietu;
- jāsaņemnieko atbilstoši aktivitātes atbalsta saņemšanas nosacījumiem;
- katru gadu jāiesniedz Vienotais iesniegums, pie attiecīgā lauka izvēloties atbilstošo aktivitāti – BDUZ, VSMD, RLZP vai SVIN.

Visās pasākuma aktivitātes BDUZ, VSMD, RLZP un SVIN pieejamā finansējuma apmērā 2017.gadā var uzņemties jaunas vai paplašināt esošās daudzgadu saistības.

Uzskatāms, ka saistību platība nemainās, ja lauksaimnieks daudzgadu saistību periodā to samazina ne vairāk kā par 10% no:

- aktuālās apstiprinātās saistību platības VSMD, RLZP, SVIN aktivitātēs;
- aktuālās kopējās apstiprinātās saistību platības vai apstiprinātās saistību platības lauku bloku līmenī – BDUZ aktivitātē.

Ja BDUZ, VSMD, RLZP, SVIN aktivitātēs lauksaimnieks samazina saistību platību vairāk nekā par 10%, tad saistības tiks pārtrauktas un viss iepriekš saņemtais atbalsts par samazināto saistību platību būs jāatmaksā atpakaļ.

Aktivitāte “Vidi saudzējošu metožu pielietošana dārzkopībā” (VSMD). Saistību periodā saistību platību drīkst mainīt!

VSMD saistības var pilnībā pārveidot par saistībām BLAJ vai BLAV! Daļēji pārveidot nevar!

Atbilstības kritēriji:

- atbalsttiesīgā platība ir lauksaimniecības platība, kas ietver:
 - lauksaimniecības zemi, kurā audzē ābeles, bumbieres, saldus un skābos ķiršus, plūmes, krūmmellenes (mellenes, zilenes), lieloģu dzērvenes, kā arī citus augļu kokus, ogulājus un ilggadīgos stādījumus, no kā iegūst ēdamus augļus, kā arī zemenes, kartupeļus vai dažādus dārzeņus, (izņemot lopbarībai paredzētus kāpostus, zirņus, pupas vai kukurūzu);
 - augsto sūnu purvu un izstrādātu kūdras purvu platību, kura tiek izmantota lauksaimniecībā augļu un ogu dārzu ierīkošanai un kurā audzē krūmmellenes (mellenes, zilenes), lieloģu dzērvenes, zilenes, avenes vai kazenes.
- lauksaimniekam jāveic lauksaimnieciskā darbība, izmantojot vidi saudzējošas dārzkopības metodes;
- atbalsttiesīgā platība ir vismaz 1 ha, ko veido vismaz 0,3 ha lieli lauki;
- atbalsta pretendents līdz kārtējā gada 22.maijam ir jābūt reģistrētam VAAD Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā;
- attiecībā uz atbalsttiesīgo platību ir izpildīti visi atbilstības nosacījumi, saistības un citas obligātās prasības.

74 EUR – par kartupeļu, ziedkāpostu, kāpostu (izņemot lopbarības kāpostus), gurķu, sīpolu, ķiploku, burkānu, galda biešu vai citu dārzeņu platību (arī par dārzeņu platību, ja tie ir vienlaidu platībā augošas brīvprātīgi saistītā atbalsta atbalsttiesīgās dārzeņu kultūraugu sugas, kur katra aizņem mazāk par 0,3 hektāriem un saimniecības kopējā aramzemes platība nepārsniedz 10 hektārus).

229 EUR – par pārējo tādu augļu koku, ogulāju un ilggadīgo stādījumu platību, no kuriem iegūst ēdamus augļus.

364 EUR – par ābeļu, bumbieru, saldo un skābo ķiršu, plūmju, melleņu (krūmmelleņu, zīleņu) vai lielģoģu dzērveņu platību.

Piecu gadu saistības:

- audzējot atbalsttiesīgos kultūraugus, lauksaimniekam jāievēro normatīvajos aktos noteiktie integrētās augu aizsardzības vispārīgie principi un prasības, ko aplicina ikgadējs ieraksts VAAD Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā un VAAD izsniegts atzinums;
- visā saistību periodā lauksaimniekam ir jābūt reģistrētam VAAD lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā;
- jānodrošina vismaz minimālo kultūraugu audzēšanas biežību (atbalsttiesīgo augu skaitu) konkrētajā laukā pārbaudes brīdī.

Aktivitāte “Rugāju lauks ziemas periodā” (RLZP). Saistību periodā saistību platību drīkst mainīt!

RLZP laukā starpkultūru nevar pieteikt, kā ENP veidu!

Atbilstības kritēriji:

- atbalsttiesīgā platība ir lauksaimniecības zeme, kurā tīrsējā vai maisījumā audzē kviešus, miežus, rudzus, tritikāli, auzas, griķus, rapsi, ripsi, zirņus, lauka pupas, lupīnu, linus, kaņepes, amoliņu, esparseti, facēliju vai citus nektāraugus kā arī vīķus un kukurūzu (izņemot biogāzes ieguvei);
- atbalsta pretendents jāveic lauksaimnieciskā darbība;
- attiecībā uz atbalsttiesīgo platību ir izpildīti visi atbilstības nosacījumi, saistības un citas obligātās prasības;
- atbalstam pieteiktā atbalsttiesīgā platība ir vismaz 10 ha, ko veido vismaz 0,3 ha lieli lauki.

Piecu gadu saistības:

- pēc ražas novākšanas līdz nākamā gada 31.martam jāsaņemnieglabā neiestrādātas atbalsttiesīgo kultūraugu pēcpļaujas atliekas – rugājus – vai to nenoplautas atliekas vismaz 10 ha platībā;
- rugāju laukā pēc ražas novākšanas aizliegts lietot augu aizsardzības līdzekļus un minerālmēslojumu.

87 EUR –
par 1 ha
atbalsttiesīgo
kultūraugu

Nosacījumi

Atbalsta apmērs par vienību (ha)

Aktivitāte “Saudzējošas vides izveide, audzējot augus nektāra ieguvei” (SVIN). Saistību periodā saistību platību drīkst mainīt!

Atbilstības kritēriji:

- atbalsttiesīgā platība ir lauksaimniecības zeme, kurā audzē:
 - **tīrsējā** – facēliju, griķus, sinepes, citus kultivētus nektāraugus, garšaugus un kultivētus ārstniecības augus (skat. Informatīvā materiāla 27.nodaļu *Kultūraugu un zemes izmantošanas veidu kodu saraksts*), kā arī tauriņziežus – esparseti, amoliņu, ragaino vanagnadziņu, balto, sarkano un bastarda āboliņu;
 - **savstarpējā maisījumā** (sajaucot sēklas un sējot vienlaidus vai sējot un stādot slejās) – garšaugus un kultivētus ārstniecības augus vai citus kultivētus nektāraugus (skat. Informatīvā materiāla platību maksājumu saņemšanai 2017.gadā 27.nodaļu *Kultūraugu un zemes izmantošanas veidu kodu saraksts*);
 - **pasējā** – sinepēm, facēlijai vai griķiem pasējā sēti tauriņzieži – esparsete, amoliņš, ragainais vanagnadziņš, baltais, sarkanais un bastarda āboliņš;
- lauksaimniekam jāveic lauksaimnieciskā darbība un jāaudzē atbalsttiesīgie kultūraugi atbalsttiesīgajā platībā, kas ir vismaz 1 ha un to veido vismaz 0,3 hektārus lieli lauki;
- attiecībā uz atbalsttiesīgo platību jāizpilda atbilstības nosacījumi, saistības un citas obligātās prasības.

Piecu gadu saistības:

- ik gadu jādeklarē vismaz 3 dažādi atbalsttiesīgie augi (Vienotajā iesniegumā jānorāda vismaz 3 dažādi atbalsttiesīgo kultūraugu kodi) un vismaz vienā laukā jāaudzē kāds no atbalsttiesīgajiem tauriņziežiem, t.sk. tie, kas sēti pasējā sinepēm, facēlijai vai griķiem;
- jānodrošina vismaz viena īpašumā esoša vai nomāta bišu saime uz 0,5 ha katrā atbalsttiesīgajā laukā vai pie tā, lauka ziedēšanas fāzē (*no brīža, kad uzziēdējuši vismaz 10% atbalsttiesīgo augu, līdz brīdim kad turpina ziedēt vismaz 90% atbalsttiesīgo augu*) ne vairāk kā 200 m attālumā no atbalsttiesīgās platības robežas;
- bišu saimes ir jāreģistrē saskaņā ar normatīvajiem aktiem par lauksaimniecības un akvakultūras dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas kārtību, kā arī lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtību un stropi ir marķēti atbilstoši LDC piešķirtajam ganāmpulka numuram;
- līdz 15.septembrim atbalsttiesīgos augus pēc to noziedēšanas var nopļaut un novākt no lauka vai sasmalcināt un atstāt izklaidus, bet nav atļauts iestrādāt augsnē, lai tos nomainītu pret citu kultūraugu, ja vien attiecīgo lauku nesagatavo ziemāju sējai;
- atbalsttiesīgajā platībā nelieto augu aizsardzības līdzekļus;
- jākārtu lauku vēsture, norādot tajā darbības, kas apliecina saistību prasību izpildi (atbalsttiesīgo augu veidu, sēšanas vai stādīšanas datumu, ziedēšanas sākumu un beigas, bišu saimju skaitu, to atvešanas un aizvešanas datums no atbalsttiesīgās platības, augu novākšanas laiku un veidu pēc to noziedēšanas, kā arī citu būtisku informāciju).

89 EUR –
par 1 ha
atbalsttiesīgo
kultūraugu

Aktivitāte “Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos” (BDUZ). Saistību periodā saistību platību nedrīkst mainīt!

Atbilstības kritēriji:

- atbalsttiesīgā platība ir lauksaimniecības platībā esošie ilggadīgie zālāji, kas atrodas:
 - lauksaimniecības zemē un ir pirms 2013.gada atzīts bioloģiski vērtīgu zālāju (BVZ) vai pēc 2013.gada atzīts ES nozīmes zālāju biotops (1.līdz 3.ražības klase);
 - ārpus lauksaimniecības zemes teritorijā esošs pēc 2013.gada atzīts ES nozīmes zālāju biotops (4.ražības klase).
- atbalsta pretendents, veicot lauksaimniecisko darbību, BDUZ atbalsttiesīgā platība jāapsaimnieko ekstensīvi;
- atbalstam pieteiktā atbalsttiesīgā platība ir vismaz 1 ha, ko veido vismaz 0,3 ha lieli lauki, kuri ir kartogrāfiski identificēti LAD lauku bloku identifikācijas sistēmā un vienas atbalsta līkmes ietvaros kopējā pieteiktā atbalsttiesīgā platība laukā nav mazāka par 0,3 ha;
- attiecībā uz atbalsttiesīgo platību ir izpildīti visi atbilstības nosacījumi, saistības un citas obligātās prasības.

Atbalsta pretendents uzņemas 5 gadu saistības, kuru laikā:

- jāveic atbalsttiesīgās platības apsaimniekošana, noganot vai nopļaujot:
 - ja platības nogana, tad:
 - atļauts ganīt ar ganību dzīvniekiem – zālējājiem;
 - nav atļauta augsnes bojāšana, ko izraisa pārganišana, kad nosacītais dzīvnieku blīvums pārsniedz 0,9 nosacītās liellopu vienības uz 1 ha vidēji ganību sezonā (no 15.05. līdz 15.09.);
 - nepietiekami noganītās platības ir jāappļauj līdz 15.09.
 - ja platības nopļauj, tad:
 - vienu reizi gadā platība jānopļauj. Nopļauto zāli neatstāj izklaidus, bet savāc līdz kārtējā gada 15.09.;
 - nebojā augsnes virskārtu, izvēloties augsnes mitruma apstākļiem piemērotu pļaušanas tehniku.
- nedrīkst veikt iekultivēšanas pasākumus (piemēram, mehānisku augsnes apstrādi, sintētisko minerālmēsli, ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, graudzāļu un tauriņziežu sēklu piesēju u.c.);
- ja uzņemtas saistības par ES nozīmes zālāju biotopiem (kas ir 1. līdz 4.zālāju ražības klase), ne vēlāk kā saistību perioda otrajā gadā jāiegūst pamatiemaņas zālāju biotopu vai sugu dzīvotņu apsaimniekošanā, apmeklējot 16 stundu apmācību kursu un iegūstot atbilstošu dokumentu;
- kārtu lauku vēsturi katram laukam atsevišķi, atzīmējot visas kārtējā gadā veiktās apsaimniekošanas darbības (ganīšanas periodu, ganīšanai izmantoto dzīvnieku veidu un skaitu vai pļaušanas datumu un sienu vai nopļautās zāles aizvešanas datumu).

**Ilggadīgie zālāji,
kas atzīti par BVZ**

55 EUR

**Ilggadīgie zālāji,
kas atzīti par
ES nozīmes
zālāju biotopiem**

83 EUR –
1. klases
ražības zālājs
vai putnu
dzīvotne

155 EUR –
2. klases
ražības zālājs

206 EUR –
3. klases
ražības zālājs

330 EUR –
4. klases ražības
zālājs

Nosacījumi

Atbalsta apmērs par vienību (ha)

PASĀKUMS "BIOĻOĢISKĀ LAUKSAIMNIECĪBA" (BLA)

BLA pasākumā 2017.gadā atbalsta pretendenti:

- kuriem jau ir spēkā esošas saistības, nav tiesīgi tās paplašināt (izņemot pieļaujamās 10% robežās, kā norādīts nākamajā rindkopā);
- kuri 2016.gadā pirmo reizi sertificēja bioloģisko saimniecību, bet 2016.gadā nepieteicās BLA atbalstam, var uzņemties jaunas daudzgadņu saistības par 2016.gadā nosertificēto platību, neierobežojot audzējamo kultūraugu veidus;
- kuri 2017.gadā pirmo reizi sertificē bioloģisko saimniecību un īsteno pasākuma "Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība" apakšpasākumus "Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai" vai "Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības", var uzņemties jaunas daudzgadņu saistības, neierobežojot audzējamo kultūraugu veidus;
- kuri pilnībā pārveido VSMD saistības par BLA, var uzņemties jaunas daudzgadņu saistības tikai par to platību, kurā visu saistību periodu tiek audzēti dārzeņi, kartupeļi, augļu koki vai ogulāji. Jaunās saistības uzņemas par platību, kas nav lielāka par iepriekšējo daudzgadņu saistību platību;
- pārējie var uzņemties jaunas daudzgadņu saistības tikai par to platību, kurā visu saistību periodu tiek audzēti dārzeņi, kartupeļi, augļu koki vai ogulāji.

Atbalsta pretendenti, kuriem ir spēkā esošas BLA saistības, 2017.gadā nevar tās paplašināt:

- ja lauksaimnieks tās palielinās ne vairāk kā par 10% no aktuālās apstiprinātās BLA saistību platības, tiks uzskatīts, ka BLA saistību platība nemainās un LAD aprēķinās atbalstu par visu atbalsttiesīgo platību;
- ja lauksaimnieks daudzgadņu saistību periodā to palielina vairāk kā par 10% no aktuālās apstiprinātās BLA saistību platības, LAD aprēķinās atbalstu par visu to atbalsttiesīgo platību, kas nepārsniegs 10% palielinājumu. Saistību platība netiks palielināta.

Uzskatāms, ka BLA saistību platība nemainās, ja lauksaimnieks daudzgadņu saistību periodā to samazina ne vairāk kā par 10%.

Saistību pārveidošana:

BLAJ vai BLAV saistības var pilnībā vai daļēji pārveidot par BDUZ saistībām, ievērojot to, ka par nepārveidoto saistību daļu saistības tiek turpinātas!

Pļaušanas nosacījumi:

- ilggadīgos un aramzemē sētos zālājus jānogana (nepietiekami noganītās platības jāapļauj) vai jānopļauj un jānovāc no lauka līdz 15.08.;
- ja ilggadīgos vai aramzemē sētos zālājus izmanto biškopības nektāra vākšanai vai ārstniecības augu vākšanai, tad tos atļauts nopļaut un novākt no lauka līdz kārtējā gada 15.09.;
- ja zālāji tiek izmantoti sertificētu sēklu ieguvei un tie kārtējā gadā ir pieteikti lauku apskatei VAAD, tad tos atļauts nokult līdz kārtējā gada 01.10.;
- enerģijas ieguvei audzēta klūdžiņprosa un miežubrālis, kuru ziedēšanas fāze sasniegta iepriekšējā gadā, jānopļauj un jānovāc līdz kārtējā gada 01.05.;
- ilggadīgo stādījumu rindstarpām, kuru platums pārsniedz 1m, jābūt izpļautām vai mehāniski apstrādātām un nokaltušiem kokiem vai krūmiem jābūt aizvākti līdz kārtējā gada 15.09.

Nosacījumi par papuvi:

- papuves platības nedrīkst aizņemt vairāk par 25% no kopējās aramzemes. Ja papuve Vienotajā iesniegumā tiks deklarēta vairāk par 25%, atbalsts tiks piešķirts par to platības daļu, kas nepārsniedz 25% no kopējās aramzemes;
- nezālēm regulāri jābūt apkarotām, un augiem, t.sk. zaļmēslojumam jābūt iestrādātiem augsnē līdz kārtējā gada 15.09.;
- līdz kārtējā gada 30.05. mehāniski jāapstrādā, ja papuves platība iepriekšējā gadā deklarēta kā ilggadīgais zālājs, platībā regulāri jāapkaro nezāles un augi jāiestrādā augsnē līdz kārtējā gada 15.09.

Nosacījumi par ieņēmumiem:

Jānodrošina minimālie ieņēmumi ne vēlāk kā otrajā saimniekošanas gadā:

- 2017.gadā – **vismaz 170 EUR/ha** (pēc 2016. vai 2015.gada pārskata vai ienākumu deklarācijas datiem);
- sākot no 2018.gada – **vismaz 200 EUR/ha** (pēc 2017. vai 2016.gada pārskata vai ienākumu deklarācijas datiem).

Minimālajos ieņēmumos netiek ieskaitīts valsts un ES atbalsts, kā arī krājumi. Minimālie ieņēmumi nav jānodrošina no atmatas, ilggadīgo stādījumu (līdz četrus gadus vecuma sasniegšanai) platības, kā arī, ja atbalsta pretendents ir uzsācis saimniecisko darbību lauksaimniecībā un reģistrējies Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienestā iepriekšējā kalendārā gadā, vai no platības, kurā kultūraugi ir cietuši nepārvaramas varas vai ārkārtas apstākļu dēļ un atbalsta pretendents par to ziņojis LAD 15 darba dienu laikā.

Ja saistību periodā nav nodrošināti minimālie ieņēmumi: 1) pirmajā reizē tiek piemērots brīdinājums un maksājums ir pilnā apmērā; 2) ja atkārtoti – maksājums tiek samazināts par 10%; 3) trīs reizes un vairāk – maksājums tiek samazināts par 25%.

BLAJ un BLAV aktivitātēs atbalsta apmērs ir vienāds

97 EUR – par ilggadīgo zālāju (tai skaitā par zālāju platību, kurā ievāc savvaļas ārstniecības augus), aramzemē sētu stiebrzāļu vai lopbarības zālaugu (tai skaitā proteīnaugu) maisījumu aizņemtu platību, kā arī papuves platību.

117 EUR – par laukaugu (tai skaitā tehnisko kultūru) un pārējo kultūru aramzemes platību (tai skaitā par sinepēm, mērdadžiem, ķimenēm, sējas koriandru, arī par dažādiem kultūraugiem nelielā aramzemes platībā vai vairākiem kultūraugiem, kas audzēti vienlaidu laukā, ja katrs no tiem attiecīgajā laukā aizņem mazāk par 0,3 hektāriem), tīrsējas stiebrzāļu (sēklas ieguvei), tauriņziežu (tai skaitā tīrsējā sētu lopbarības pākšaugu) un nektāraugu aizņemtu platību.

399 EUR – par dārzeņu (izņemot kartupeļu) platību (t.sk. par garšaugiem un ārstniecības augiem, kā arī dārzeņu platību, ja tās ir vienlaidus platībā augošas BSA atbalsttiesīgo dārzeņu kultūraugu sugas, kur katra aizņem mazāk par 0,3ha un saimniecības kopējā aramzemes platība nepārsniedz 10 ha).

397 EUR – par kartupeļu, arī cietes kartupeļu platību.

485 EUR – par augļu koku, ogulāju un tādu ilggadīgo stādījumu platību, no kuriem iegūst ēdamus augļus.

Nosacījumi

Atbalsta apmērs par vienību (bišu saimi)

Aktivitāte „Maksājums, lai pārietu uz bioloģiskās lauksaimniecības praksi un metodēm” (BLAJ). Saistību periodā saistību platību drīkst mainīt!

Atbilstības kritēriji:

- atbalsttiesīgā platība ir lauksaimniecības zeme;
- atbalsta pretendents jāatbilst aktīva lauksaimnieka statusam un atbalsttiesīgajā platībā ir jāveic lauksaimnieciskā darbība;
- atbalsta pretendents kārtējā gadā jāizpilda atbilstības nosacījumi, saistības un citas obligātās prasības vismaz 1 ha lielā atbalsttiesīgajā platībā, ko veido vismaz 0,3 ha lieli bioloģiski sertificēti lauki.

BLAJ uzņemas divu gadu saistības, bet trīs gadu saistības, ja saimniecībā ir ilggadīgo (daudzgadīgo) stādījumu platības vismaz 0,3 ha:

- ne vēlāk kā otrajā saistību gadā jāiegūst pamatiemaņas bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas ražošanā, apmeklējot apmācību kursus par “Bioloģiskās lauksaimniecības praksi un metodēm” (kopā 160 stundas) un iegūstot sertifikātu, kuru izdevusi Valsts izglītības informācijas sistēmā reģistrēta izglītības iestāde. Atbalsta pretendents var iesniegt arī citu dokumentu, kas apliecina atbilstošo pamatiemaņu apguvi. Atbilstošais dokuments jāiesniedz LAD ne vēlāk kā līdz attiecīgā gada 30.maijam;
- nodrošina, ka ganību sezonā (no 15.05. līdz 15.09.) īpašumā esošo bioloģiski sertificēto dzīvnieku vidējais blīvums ir vismaz 0,3 nosacītās liellopu vienības uz vienu ilggadīgo / aramzemē sēto zālāju hektāru, t.sk. platībās, kas pārsniedz 50 ha un ko izmanto ārstniecības augu vākšanai (pēc kontroles institūcijas izsniegtā atzinuma);
- visa saimniecība kopumā (visas saimniecības vienības, t.sk. dzīvnieki) ir bioloģiski sertificēta.

Obligātās mācības BLAJ:

- gadījumā, ja saistības pārņem persona, kura nav apmeklējusi apmācību kursus, saistību pārņēmējam tie jāapmeklē līdz 30.maijam nākamajā gadā pēc saistību pārņemšanas gada;
- ja apmācības kursi noteiktajā laikā nebūs apmeklēti, kārtējā gadā atbalsts tiks samazināts par 50% un šāds samazinājums tiks piemērots līdz brīdim, kamēr tiks iesniegti dokumenti par atbilstošo apmācību kursu pabeigšanu;
- atbalsta pretendents (gan fiziska, gan juridiska persona) ir tiesīgs pilnvarot citu fizisku personu, kas saistīta ar atbalsta pretendenta saimniecības saimniecisko darbību, apmeklēt apmācību kursus.

Ja lauksaimnieks kādā no saistību gadiem pārtrauks saistības (ar vai bez iepriekš saņemtā atbalsta atmaksas) vai pabeigs saistības BLAJ, tad viņš atkārtoti nevarēs pieteikties BLAJ aktivitātei. Pabeidzot saistības BLAJ, lauksaimnieks varēs uzņemties jaunas daudzgadu saistības BLAV aktivitātē, nepārsniedzot atbalsttiesīgo platību pēdējā saistību gadā, un ar nosacījumu, ka viņš izpildījis prasību par obligāto apmācību kursu apmeklēšanu.

Aktivitāte „Maksājums, lai saglabātu bioloģiskās lauksaimniecības praksi un metodes” (BLAV). Saistību periodā saistību platību drīkst mainīt!

Atbilstības kritēriji:

- atbalsttiesīgā platība ir lauksaimniecības zeme;
- atbalsta pretendents jāatbilst aktīva lauksaimnieka statusam un atbalsttiesīgajā platībā ir jāveic lauksaimnieciskā darbība;
- atbalsta pretendents kārtējā gadā jāizpilda atbilstības nosacījumi, saistības un citas obligātās prasības vismaz 1 ha lielā atbalsttiesīgajā platībā, ko veido vismaz 0,3 hektārus lieli bioloģiski sertificēti lauki.

BLAV uzņemas trīs vai piecu gadu saistības:

- nodrošina, ka ganību sezonā (no 15.05. līdz 15.09.) īpašumā esošo bioloģiski sertificēto dzīvnieku vidējais blīvums ir vismaz 0,3 nosacītās liellopu vienības uz vienu ilggadīgo / aramzemē sēto zālāju hektāru, t.sk. platībās, kas pārsniedz 50 ha un ko izmanto ārstniecības augu vākšanai (pēc kontroles institūcijas izsniegtā atzinuma);
- visa saimniecība kopumā (visas saimniecības vienības, t.sk. dzīvnieki) ir bioloģiski sertificēta.

Atbalsts par bioloģiski sertificētām bišu saimēm

Lai saņemtu šo atbalstu, lauksaimniekam:

- jāuzņemas saistības vismaz par 1ha atbalsttiesīgās platības BLAJ vai BLAV aktivitātēs;
- jāveic atzīme Vienotajā iesniegumā par pieteikšanos atbalstam par bioloģiski sertificētām bišu saimēm.

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

- lauksaimniekam (bišu saimju īpašniekam) atbilstoši LDC datiem laika posmā no kārtējā gada 15.05. līdz 15.09. **vidēji ir vismaz 20,01 bioloģiski sertificētas bišu saimes;**
- Vienotajā iesniegumā ir atzīmēts, ka vēlas saņemt maksājumu par bioloģiski sertificētām bišu saimēm;
- uzņemas vai turpina saistības aktivitātē BLAJ vai BLAV;
- lauksaimnieks (bišu saimju īpašnieks) ir nomarkējis bišu stropus, norādot uz tiem LDC piešķirto ganāmpulka numuru, un ganību sezonā **no 15.05. līdz 15.09.** informē LDC par bišu saimju skaita izmaiņām saimniecībā **7 dienu laikā** pēc notikuma.

40 EUR – par vienu atbalsttiesīgu bišu saimi.

Ja LAD konstatēs, ka LDC reģistrēto bišu saimju skaits ir lielāks, nekā LAD pārbaudē uz vietas konstatētais, lauksaimniekam tiks piemērota soda sankcija par pārdeklarēšanu.

Nosacījumi	Atbalsta apmērs par vienību (ha)	
Kompensācijas maksājums par NATURA 2000 meža teritorijām		
<p>Atbalsttiesīgā platība ir meža zemju (izņemot purvu) platība, kas atrodas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (<i>Natura 2000</i>) sarakstā; ➤ mikroliegumos, kuri atrodas ārpus <i>Natura 2000</i> teritorijām vai atrodas <i>Natura 2000</i> teritorijā un ir noteikti atbilstoši normatīvajiem aktiem. <p>Atbalsta pretendents ir persona, kura apsaimnieko mežu un kārtējā gada 15.jūnijā ir tā:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ īpašnieks vai apsaimniekotājs (tiesiskais valdītājs); ➤ tiesisko valdītāju kooperatīvs; ➤ tiesisko valdītāju apvienība. <p>Ja atbalstam pieteiktais meža zemes īpašums pieder vairākiem īpašniekiem, visi kopīpašnieki, savstarpēji vienojoties, pilnvaro vienu personu iesniegt Vienoto iesniegumu atbalsta saņemšanai par visu atbalsttiesīgo platību. Uz atbalstu nevar pretendēt par pašvaldībai vai valstij piederošu vai piekritīgu meža zemes platību.</p> <p>Atbalstu var saņemt par meža zemju platību, ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 01.03.2017. ir spēkā kāds no saimnieciskās darbības ierobežojumiem: aizliegta mežsaimnieciskā darbība; aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte; aizliegta galvenā cirte; aizliegta kailcirte; ➤ atbalstam pieteiktā atbalsttiesīgā platība ir vismaz 1 ha, ko veido vismaz 0,1 ha lieli lauki un viena ierobežojuma veida minimālā platība vienā laukā ir vismaz 0,1 hektārs; ➤ pieteiktie lauki ir kartogrāfiski identificējami un iekļauti LAD elektroniskajā pieteikšanās sistēmā; ➤ atbalsttiesīgās meža zemes platības nosaka, pamatojoties uz Meža valsts reģistra un LAD lauku reģistra datiem un ņemot vērā Dabas datu pārvaldības sistēmā reģistrēto informāciju par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem. Meža zemes platībās, kurās ir vairāki saimnieciskās darbības ierobežojumi, to pārklāšanās gadījumā ņem vērā stingrāko ierobežojumu; ➤ par attiecīgo atbalsttiesīgo platību nav saņemta vienreizējā atlīdzība saskaņā ar likumu “Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos”, izņemot kompensāciju par kopšanas cirtes aizliegumu; ➤ par attiecīgo atbalsttiesīgo platību kārtējā gadā nav saņemta kompensācija ikgadēja atbalsta maksājuma veidā no valsts budžeta līdzekļiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka saimnieciskās darbības ierobežojumus, par kuriem pienākas kompensācija valsts un pašvaldību izveidotajās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos, kompensācijas izmaksas nosacījumus, kārtību un apmēru; ➤ kārtējā gadā nav pieteikts BDUZ atbalsts kā par lauksaimniecības platību, ko aizņem 4.ražības klases zālāji; ➤ ievēro normatīvos aktos noteiktās prasības par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem <i>Natura 2000</i> teritorijās un mikroliegumos; ➤ atbalsta pretendents atbilstoši Iekšlietu ministrijas Informācijas centra datiem pēc stāvokļa kārtējā gada 15.jūnijā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir samaksājis naudas sodu, ja viņam tāds noteikts saskaņā ar: <ul style="list-style-type: none"> ○ Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 54., 54.¹, 57., 57.¹, 57.², 57.³, 58., 66., 66.², 66.⁴, 67., 67.¹, 68., 71., 71.¹ un 81. pantu, un ir atlīdzinājis videi un mežam nodarītos zaudējumus; ○ Krimināllikuma 109. pantu; ➤ atbilstoši normatīvajiem aktiem par meža inventarizācijas kārtību pieteiktajā platībā ir veikta inventarizācija, kas ir spēkā 01.03.2017. un inventarizācijas dati ir iekļauti Meža valsts reģistrā līdz 01.03.2017. (ja atbalsts par šo platību bija pieteikts iepriekšējā gadā un inventarizācijas dati bija iekļauti meža valsts reģistrā līdz 01.03.2016., kārtējā gadā inventarizācijas datiem jābūt iekļautiem Meža valsts reģistrā līdz 15.06.2017.). 	<p>aizliegta mežsaimnieciskā darbība, aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte</p>	<p>160 EUR</p>
<p>Atbalsta maksājumu nevar saņemt pretendents, kuram LAD ir konstatējis kādu no grūtībās nonākuša uzņēmuma pazīmēm 15.06.2017.</p> <p>Par ES nozīmes zālāju biotopu ar 4.ražības klasi nevar vienlaikus saņemt NIM atbalstu!</p> <p>Ja atbalsta pretendenta meža zemju platībā 01.03.2017. ir spēkā kāds no saimnieciskās darbības ierobežojumiem, bet EPS, aizpildot Vienotā iesnieguma 6.soļā pielikumu “Natura 2000 mežiem pielikums” un atverot karti, attiecīgo meža platību nevar iezīmēt, viņam LAD jāiesniedz rakstisks iesniegums papīra formā.</p>	<p>aizliegta galvenā cirte</p>	<p>120 EUR</p>
<p>Atbalsta maksājumu nevar saņemt pretendents, kuram LAD ir konstatējis kādu no grūtībās nonākuša uzņēmuma pazīmēm 15.06.2017.</p> <p>Par ES nozīmes zālāju biotopu ar 4.ražības klasi nevar vienlaikus saņemt NIM atbalstu!</p> <p>Ja atbalsta pretendenta meža zemju platībā 01.03.2017. ir spēkā kāds no saimnieciskās darbības ierobežojumiem, bet EPS, aizpildot Vienotā iesnieguma 6.soļā pielikumu “Natura 2000 mežiem pielikums” un atverot karti, attiecīgo meža platību nevar iezīmēt, viņam LAD jāiesniedz rakstisks iesniegums papīra formā.</p>	<p>aizliegta kailcirte</p>	<p>45 EUR</p>

Nosacījumi	Atbalsta apmērs par vienību (ha)	
PASĀKUMA “MAKSĀJUMI APGABALIEM, KUROS IR DABAS VAI CITI SPECIFISKI IEROBEŽOJUMI” (ADSI) aktivitātes ADI un ASI		
<p>Maksājumi apgabaliem, kuros ir dabas vai citi specifiski ierobežojumi (ADSI) ietver aktivitātes ADI un ASI, kur ADI teritorija ir sadalīta trīs kategorijās ar dažādām atbalsta likmēm. ASI ir viena likme un teritorija netiek dalīta kategorijās.</p> <p>Vienotajā iesniegumā nav speciāli jāatzīmē, ka lauksaimnieks vēlas pieteikties uz ADI vai ASI. Atbalstu piešķirs par LIZ, kas pieteikta VPM vai MLS, atrodas attiecīgajā teritorijā un atbilst visiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem.</p> <p>VPM vai MLS lauksaimnieks var saņemt, ja līdz 22.05.2017., bet ar atbalsta apjoma samazinājumu līdz 15.06.2017., LAD elektroniskajā pieteikšanās sistēmā iesniedz Vienoto iesniegumu (nepieciešamības gadījumā arī citus papildu dokumentus).</p> <p>Ja lauksaimnieks nevēlas saņemt ADI vai ASI atbalstu, viņam LAD jāiesniedz rakstisks iesniegums brīvā formā!</p> <p>ADI un ASI var saņemt, ja LIZ platība:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ atrodas teritorijā, kurā ir dabas ierobežojumi vai citi specifiski ierobežojumi (skat. MK 07.04.2015. noteikumu Nr.171 Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.-2020.gada plānošanas periodā” 7.pielikumu); ➤ pieteikta VPM vai MLS; ➤ atbilst atbalsttiesīgas LIZ kritērijiem (skat. 1.lapā <i>Atbalsttiesīgas lauksaimniecības zemes noteikšanas kritēriji</i> un 1.pielikumu); ➤ ir lauksaimnieka īpašumā vai tiesiskajā valdījumā (lietošanā) 15.06.2017.; ➤ ir vismaz 1 ha, bet lauka platība ir vismaz 0,3 ha; ➤ atbalstu par ilggadīgo zālāju vai aramzemē sēto zālāju platībām var saņemt, ja ganību sezonā (no 15.05. līdz 15.09.) īpašumā esošu dzīvnieku vidējais blīvums ir vismaz 0,3 LielV uz 1 ha ADI vai ASI atbalsttiesīgajiem ilggadīgajiem zālājiem vai aramzemē sētajiem zālājiem. 	ADI aktivitātē:	<p>35 EUR – par teritoriju 1.kategorijas apvidū</p> <p>45 EUR – par teritoriju 2.kategorijas apvidū</p> <p>50 EUR – par teritoriju 3.kategorijas apvidū</p>
<p>Zālāju platības un dzīvnieku vidējais liellopu blīvums</p> <p>Ja atbalsta pretendents ganību sezonā nav nodrošinājis, ka dzīvnieku vidējais blīvums ir vismaz 0,3 nosacītās LielV uz 1 ha ADI vai ASI atbalsttiesīgajiem ilggadīgajiem zālājiem vai aramzemē sētajiem zālājiem, kārtējā gadā atbalstu atsaka par to platības daļu, par kuru saistības nav izpildītas, t.i., nav nodrošināts vidējais dzīvnieku blīvums.</p> <p>Dzīvniekiem jābūt reģistrētiem un apzīmētiem un par tiem jābūt sniegtai informācijai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Dzīvnieki, kuriem tiks konstatēti identificēšanas un reģistrēšanas pārkāpumi, netiks izmantoti dzīvnieku blīvuma aprēķinā.</p> <p>ADI samazinājums</p> <p>ADI atbalstam piemēro samazinājumu, ja kopējā atbalsttiesīgā ADI platība pārsniedz 100 ha. Samazinājumu piemēro proporcionāli atbalsttiesīgajai LIZ katrā teritorijā un kategorijā, ja LIZ atrodas dažādās ADI teritorijās. Samazinājumu nepiemēro, ja visa atbalstam pieteiktā LIZ atrodas tikai ASI teritorijā.</p> <p>Samazinājumu piemēro proporcionāli atbalsttiesīgajai LIZ katrā teritorijā un kategorijā, ja LIZ atrodas dažādās ADI teritorijās. Vidējais atbalsta apmērs pēc samazinājuma piemērošanas nedrīkst būt mazāks par 25 EUR par 1 ha.</p>	ASI aktivitātē:	25 EUR

Nosacījumi

Atbalsta apmērs par vienību (ha)

DĪZEĻDEGVIELA AR SAMAZINĀTO AKCĪZES NODOKĻA LIKMI (ADE)

Lauksaimniecības produkcijas ražotāji 2017./2018.saimnieciskajā gadā var saņemt tiesības iegādāties marķētu dīzeļdegvielu, kurai piemēro samazināto akcīzes nodokļa likmi.

Lai saņemtu tiesības iegādāties marķētu dīzeļdegvielu, lauksaimniecības produkcijas ražotājam ne vēlāk kā līdz 2017. gada 1.jūnijam LAD EPS jāiesniedz iesniegums tādas marķētas dīzeļdegvielas piešķiršanai, kurai piemēro samazināto akcīzes nodokļa likmi, un jāapliecina, ka viņš veic saimniecisko darbību, kas reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā (LR UR) vai Valsts ieņēmumu dienestā (VID). Iesniegumam var pievienot gada ienākumu deklarācijas D 3 pielikuma un D 31 pielikuma ieņēmumu un izdevumu pārskata vai cita dokumenta kopiju, kas apliecina ieņēmumus no lauksaimnieciskās darbības par iepriekšējo taksācijas gadu, lai varētu operatīvi izvērtēt iesniegumu un pieņemt lēmumu.

Dīzeļdegviela tiek piešķirta lauksaimniecības produkcijas ražotājiem izmantošanai tikai lauksaimniecības tehnikā – traktortehnikā un lauksaimniecības pašgājējmašīnās lauksaimniecības produkcijas ražošanai, kā arī kravas pašpārvadājumiem.

Lauksaimniecības produkcijas ražotājs ir tiesīgs iegādāties dīzeļdegvielu, ja to izmanto:

- tādas LIZ apstrādāšanai, kura 15.06.2017. ir deklarēta un apstiprināta VPM vai MLS saņemšanai, t.sk. par zālāju platībām, ja:
 - tiek nodrošināts minimālais lauksaimniecības dzīvnieku blīvums kārtējā gada 1.jūnijā vai
 - ir reģistrējies kā dzīvnieku barības primārais ražotājs.
- tādas meža vai purva zemes apstrādāšanai, kurā kultivē dzērvenes vai mellenes un kura ir lauksaimniecības produkcijas ražotāja īpašumā vai lietošanā;
- tādas zemes apstrādāšanai zem zivju dīkiem, kurā audzē zivis vismaz 20 ha platībā, ja akvakultūras nozares uzņēmums ir atzīts saskaņā ar normatīvajiem aktiem par veterinārajām prasībām akvakultūras dzīvniekiem un akvakultūras dzīvnieku novietne ir reģistrēta LDC.

Dīzeļdegvielu piešķir par to VPM vai MLS saņemšanai deklarēto un apstiprināto hektāru skaitu, par kuru nodrošinātie ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas vai akvakultūras produkcijas ražošanas (neieskaitot saņemto valsts un ES atbalstu) ir:

- vismaz 285 EUR no hektāra;
- vismaz 200 EUR no hektāra bioloģiski sertificētājās saimniecībās.

Prasību par ieņēmumiem nepiemēro:

- tai zemes platībai, kuru lauksaimniecības produktu ražotājs salīdzinājumā ar pēdējo deklarēšanas periodu ir papildus deklarējis VPM saņemšanai;
- ja lauksaimniecības produkcijas ražotājs ir uzsācis saimniecisko darbību lauksaimniecībā un reģistrējies to LR UR vai VID laikposmā no iepriekšējā gada 1.janvāra līdz kārtējā gada 1.jūnijam un kārtējā gadā pirmo reizi deklarējis lauksaimniecībā izmantojamo zemi VPM saņemšanai.

Samazināto akcīzes nodokļa likmi nepiemēro grūtībās nonākušam lauksaimniecības produkcijas ražotājam, ja:

1. kapitālsabiedrībai – akciju sabiedrībai vai sabiedrībai ar ierobežotu atbildību (izņemot mazos un vidējos uzņēmumus, kas ir pastāvējuši mazāk nekā trīs gadus) – uzkrāto zaudējumu dēļ ir zudusi vairāk nekā puse no tās parakstītā kapitāla, ja, uzkrātos zaudējumus atskaitot no rezervēm (un visām pārējām pozīcijām, kuras pieņemts uzskatīt par daļu no sabiedrības pašu kapitāla), rodas negatīvs rezultāts, kas pārsniedz pusi no parakstītā kapitāla, un kapitāls attiecīgajā gadījumā ietver kapitāldaļu uzcenojumu;
 2. sabiedrībai, kurā vismaz dažiem dalībniekiem ir neierobežota atbildība par sabiedrības parādsaistībām (izņemot mazos un vidējos uzņēmumus, kas ir pastāvējuši mazāk nekā trīs gadus), uzkrāto zaudējumu dēļ ir zudusi vairāk nekā puse no kapitāla, kas norādīts sabiedrības grāmatvedības pārskatos. Šā apakšpunkta izpratnē sabiedrība ir tāda sabiedrība, kurā vismaz dažiem dalībniekiem ir neierobežota atbildība par sabiedrības parādsaistībām (jo īpaši pilnsabiedrības un komandītsabiedrības);
 3. lauksaimniecības produkcijas ražotājam ar tiesas spriedumu ir pasludināts maksātnespējas process vai tiek īstenots tiesiskās aizsardzības process, vai ar tiesas lēmumu tiek īstenots ārpusstiesas tiesiskās aizsardzības process, vai ir uzsākta bankrota procedūra, piemērota sanācija vai mierizlīgums, vai tā saimnieciskā darbība ir izbeigta, vai komersants atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem, lai pēc kreditoru pieprasījuma tam varētu pieprasīt maksātnespējas procedūru;
 4. lauksaimniecības produkcijas ražotājs ir saņēmis glābšanas atbalstu un vēl nav atmaksājis aizdevumu vai atsaucis garantiju vai ir saņēmis pārstrukturēšanas atbalstu un uz to joprojām attiecas pārstrukturēšanas plāns;
 5. lauksaimniecības produkcijas ražotājs neatbilst mazo un vidējo uzņēmumu statusam un pēdējos divus gadus uzņēmuma parādsaistību un pašu kapitāla bilances vērtību attiecība ir pārsniegusi 7,5, kā arī uzņēmuma procentu seguma attiecība, kas, rēķināta pēc uzņēmuma ieņēmumiem pirms procentu, nodokļu, nolietojuma un amortizācijas atskaitījumiem (EBITDA), ir bijusi mazāka par 1,0.
- 1., 2. un 5.punktā minētās prasības nevērtē, ja lauksaimniecības produktu ražotājs ir fiziska persona vai zemnieku saimniecība.

Dīzeļdegvielas daudzums tiks noteikts, ņemot vērā šādu sadalījumu atkarībā no audzējamā kultūrauga:

- augļkopība – **100 l/ha**;
- augļkopība, ogulāji un dārzkopība – **130 l/ha**;
- lucernas platības:
 - ja tiek nodrošināts minimālais lauksaimniecības dzīvnieku blīvums vismaz 0,5 LielV (vai bioloģiskajās saimniecībās vismaz 0,4 nosacītās LielV) uz vienu hektāru – **130 l/ha**;
 - ja platības pieteiktas BSA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām – **100 l/ha**;
- zālāju platības:
 - ja tiek nodrošināts minimālais lauksaimniecības dzīvnieku blīvums vismaz 0,5 LielV (vai bioloģiskajās saimniecībās vismaz 0,4 nosacītās LielV) uz vienu hektāru – **130 l/ha**;
 - dzīvnieku barības primāram ražotājam – **60 l/ha**;
- zeme zem zivju dīkiem – **60 l/ha**;
- citi kultūraugi un platības, kuras ir deklarētas un apstiprinātas VPM vai MLS saņemšanai – **60 l/ha**.

Lauksaimniecības produkcijas ražotājam atbrīvojumu no akcīzes nodokļa nepiešķir par:

- visu papuvju platību, ja papuvju platība pārsniedz 30% no LIZ, kura ir pieteikta un apstiprināta VPM vai MLS;
- kultūraugiem, kas deklarēti ar kodiem 641, 642, 644, 645, 646 un 791.

Lauksaimnieki pirms degvielas iegādes var sazināties ar DUS, lai noskaidrotu, vai konkrētajā DUS var iegādāties marķētu degvielu.

ATBALSTTIESĪGĀ LIZ PLATĪBA

LIZ veids		LIZ definīcijas skaidrojums	Atbalsttiesīgās LIZ nosacījumi
Aramzeme		LIZ, ko izmanto kultūraugu audzēšanai. Kultūraugi var būt viengadīgi (nomaina katru gadu) un daudzgadīgi. <i>Ja aramzemē sētos zālājus aramzemē audzē 6 gadus vai ilgāk, tad no sestā gada LIZ neuzskata par aramzemi.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • augsnes virsma ir: <ul style="list-style-type: none"> – līdzena, atbilstoši lauksaimniecības apsaimniekošanas veidam un vietas mikroreljefam; – piemērota pirmssējas apstrādei vai zālāja un citu augu nopļaušanai vai novākšanai; • tajā nav krūmu dzinumu, kas vecāki par 1 gadu.
Aramzeme	Papuve	Aramzeme, uz kuras nenotiek ražošana: <ul style="list-style-type: none"> • neaug neviens kultūraugs, izņemot tos, kas tiek audzēti zaļmēslojumam; • neizmanto ganīšanai; • kārtējā gadā uzturēta vismaz: <ul style="list-style-type: none"> – sešus mēnešus pēc kārtas; – līdz 15.07. 	<ul style="list-style-type: none"> • nezāles tiek regulāri apkarotas, un augi, t.sk. zaļmēslojums, tiek iestrādāti augsnē līdz kārtējā gada 15.09; • līdz kārtējā gada 30.05. mehāniski jāapstrādā, ja papuves platība iepriekšējā gadā deklarēta kā ilggadīgais zālājs. Platībā regulāri jāapkaro nezāles un augi jāiestrādā augsnē līdz kārtējā gada 15.09; • vienu reizi pirms uzāršanas drīkst lietot glifosātus saturošus herbicīdus (raundapu), pēc miglošanas 2 – 3 nedēļu laikā mehāniski jāapstrādā.
	Kaņepju platības	LIZ, kurā iesētas EK “Kopējā lauksaimniecības augu šķirņu katalogā” (35. pilnais izdevums Nr. 2016/C 478/01, ES Oficiālajā Vēstnesī publicēts 21.12.2016.) uzskaitīto kaņepju šķirņu sēklas.	<ul style="list-style-type: none"> • izaugušajos kaņepju augos THC saturs nepārsniedz 0,2% (LAD vērš uzmanību, ka kaņepju šķirnei Tisza vidējais THC līmenis 2012.gadā pārsniedza pieļaujamo normu!).
	Aramzemē sētie zālāji, tīrsejā sēti tauriņzieži	Zālāji, ko veido stiebrzāles un lopbarības zālaugi un kas augsekā ir iekļauti līdz 5 gadiem (ieskaitot). Zālāji sēklaudzēšanai, kas kārtējā gadā ir pieteikti lauku apskatei VAAD. Zālāji, ko izmanto biškopībā nektāra vākšanai vai ārstniecības augu vākšanai.	<ul style="list-style-type: none"> • līdz kārtējā gada 15.08.: <ul style="list-style-type: none"> – jānopļauj un jānovāc neatkarīgi no pļaušanas reižu skaita vai – jānogana (nepietiekami noganītās platības jāapļauj). • līdz kārtējā gada 01.10. jānokuļ. • līdz kārtējā gada 15.09. jānopļauj un jānovāc.
Ilggadīgie zālāji	<ul style="list-style-type: none"> • Zālāji, ko veido stiebrzāles un lopbarības zālaugi, kas audzēti dabiskā veidā (pašsējā) vai kultivējot (sējot); • Aramzemē sētie zālāji no 6.gada tiek uzskatīti par ilggadīgajiem zālājiem, t.sk., ja zālājs ir pārsēts vai atjaunots. 	Zālāji, kas ir atzīti par BVZ vai atzīti par no lauksaimnieciskās darbības atkarīgiem ES nozīmes zālāju biotopiem vai putnu dzīvotnēm un kuros netiek veikti iekultivēšanas pasākumi.	<ul style="list-style-type: none"> • līdz kārtējā gada 15.08.: <ul style="list-style-type: none"> – jānopļauj un jānovāc neatkarīgi no pļaušanas reižu skaita vai – jānogana (nepietiekami noganītās platības jāapļauj).
		Zālāji, ko aizņem enerģijas ieguvei audzēta klūdziņu prosa un miežubrālis, kuru ziedēšanas fāze ir sasniegta iepriekšējā gadā.	<ul style="list-style-type: none"> 1. <u>Ja ir pieteikti BDUZ:</u> • jānogana vai jānopļauj un jānovāc: <ul style="list-style-type: none"> – ganīšana: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ar ganību dzīvniekiem – zālēdājiem; ▪ nav atļauta pārganīšana (nosacītais dzīvnieku blīvums nepārsniedz 0,9 LielV uz 1 ha ganību sezonā no 15.05. līdz 15.09); ▪ nepietiekami noganītās platības jāapļauj līdz 15.09. – pļaušana: jānopļauj un jānovāc 1 reizi gadā līdz 15.09. 2. <u>Ja nav pieteikti BDUZ:</u> • līdz kārtējā gada 15.09.: <ul style="list-style-type: none"> – jānopļauj un jānovāc neatkarīgi no pļaušanas reižu skaita vai – jānogana (nepietiekami noganītās platības jāapļauj).
		Zālāji, ko izmanto biškopībā nektāra vākšanai vai ārstniecības augu vākšanai.	<ul style="list-style-type: none"> • līdz kārtējā gada 01.05 jānopļauj un jānovāc. • līdz kārtējā gada 15.09. jānopļauj un jānovāc.
Ilggadīgie stādījumi	LIZ, kurā kultūraugus neaudzē augsekā un kurā audzēti kultūraugi dod ražu vairākas reizes (augļu dārzi, stādaudzētavas u.c.).		<ul style="list-style-type: none"> • līdz kārtējā gada 15.09.: <ul style="list-style-type: none"> – rindstarpas, kuru platums pārsniedz 1 m, jāizpļauj vai mehāniski jāapstrādā; – nokaltušie ilggadīgo stādījumu koki vai krūmi jāaizvāc.
Īsirtmeta atvasāju sugu platības (ilggadīgie stādījumi)	LIZ, kura saskaņā ar meliorācijas kadastra datiem nav meliorēta un kurā stāda un audzē viena vecuma īsirtmeta atvasāju sugas – apsi, kārkļu vai baltalksni.		<ul style="list-style-type: none"> • 5 gadu maksimālais cirtes aprites laiks.

EKOLOĢISKI NOZĪMĪGĀS PLATĪBAS UN TO ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI 2017.gadā

ENP veidi	Atbilstības kritēriji
Papuve	<ul style="list-style-type: none"> ➤ neaug neviens kultūraugs, izņemot tos, kas tiek audzēti zaļmēslojumam; ➤ neizmanto ganišanai vai ražas novākšanai; ➤ kārtējā gadā uzturēta vismaz: <ul style="list-style-type: none"> – sešus mēnešus pēc kārtas; – līdz 15.07. ➤ nezāles tiek regulāri apkarotas, un augi, t.sk. zaļmēslojums, tiek iestrādāti augsnē līdz kārtējā gada 15.09; ➤ augus pirms iestrādāšanas augsnē drīkst smalcināt; ➤ vienu reizi pirms uzāršanas drīkst lietot glifosātus saturošus herbicīdus (raundapu), pēc miglošanas 2 – 3 nedēļu laikā mehāniski jāapstrādā; ➤ ja papuves aizņemtā platība iepriekšējā gadā deklarēta kā ilggadīgais zālājs, tad līdz kārtējā gada 30.05. tā mehāniski jāapstrādā, platībā regulāri jāapkaro nezāles un augi jāiestrādā augsnē līdz kārtējā gada 15.09.
Slāpekli piesaistoši kultūraugi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sēti tīrsējā vai maisījumos, kas veidoti tikai no slāpekli piesaistošajiem kultūraugiem; ➤ slāpekli piesaistošie kultūraugi: lucerna, ragainais vanagnadziņš, āboliņš, lauka pupas, vīķi, zirņi, amoliņš, austrumu galega, lupīna, esparsete un soja; ➤ ja lauks robežojas ar ŪSIK ūdens objektu, gar to jāizveido vismaz 2 m plata josla, ko neizmanto ražošanai (t.sk. neizmanto kultūraugu audzēšanai), izņemot pļaušanai un ganišanai.
Vasarāji ar stiebrzāļu pasēju	<ul style="list-style-type: none"> ➤ līdz kārtējā gada 15.09. tiek saglabātas vasarāju vai vasarāju un proteīnaugu pasējā iesētās stiebrzāles tīrsējā vai savstarpējā maisījumā (stiebrzāļu un tauriņziežu maisījumi neder); ➤ stiebrzāles: daudzziedu viengadīgā airene, ganību airene, hibrīdā airene, auzeņairene, pļavas timotiņš, kamolzāle, pļavas auzene, niedru auzene, sarkanā auzene, aitu auzene, rupjā auzene, bezakotu lāčauza, mīkstā lāčauza, pļavas lapsaste, pļavas skarene, purva skarene, parastā skarene, parastā smilga, baltā smilga vai ložņu smilga.
Starpkultūras	<ul style="list-style-type: none"> ➤ platība, ko aizņem maisījumā sēti vismaz divi starpkultūru augi: vasaras rapsis, viengadīgā airene, baltās sinepes, eļļas rutks, auzas, facēlija, griķi vai vasaras vīķi, kas iesēti ne vēlāk kā līdz kārtējā gada 1.septembrim; ➤ sējums jāaglabā vismaz līdz kārtējā gada 31.oktobrim; ➤ sēklu maisījumā katra kultūrauga sēklu masas īpatsvars veido vismaz 20%, vai katra kultūrauga skaita īpatsvars veido vismaz 20%; ➤ attiecīgajā laukā kārtējā un iepriekšējā gadā Vienotajā iesniegumā deklarētais galvenais kultūraugs un starpkultūras augs pieder pie atšķirīgas sugas; ➤ Vienotajā iesniegumā starpkultūru nevar atzīmēt laukam, par kuru pieprasīts atbalsts RLZP aktivitātē.
Ainavas elementi:	
laukmales	<ul style="list-style-type: none"> ➤ no 1 līdz 20 m platas joslas, kurās nav koku un krūmu dzinumu, kas vecāki par 1 gadu; ➤ nenotiek ražošana (t.sk. netiek audzēti kultūraugi), izņemot pļaušanu; ➤ jānopļauj vismaz vienu reizi sezonā (augus drīkst smalcināt un atstāt uz lauka); ➤ augu segums ir atšķirīgs no blakus esošās LIZ augu seguma; ➤ zālaugu botāniskais sastāvs ir atšķirīgs, ja laukmali aizņem zālaugi un tā izveidota gar aramzemē sēto zālāju vai papuvi; ➤ atrodas uz aramzemes vai blakus tai un garākā mala robežojas ar saimniecības aramzemes lauka malu.
diķi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ no 0,01 līdz 0,1 ha platībā, ietverot piekrastes veģetāciju ne vairāk kā 10 m platā joslā; ➤ atrodas uz aramzemes vai robežojas ar to; ➤ diķa robežai fiziski jāsaskaras ar aramzemes robežu, ja aramzeme šos elementus neieskauj pilnībā; ➤ var atrasties ne vairāk kā 5 m attālumā no aramzemes, ja josla starp aramzemi un diķi nav ilggadīgais zālājs vai ilggadīgais stādījums; ➤ starp diķi un aramzemi var izvietot laukmali, kas ietverta atbalsttiesīgajā LIZ; ➤ tilpnes no betona vai plastmasas netiek uzskaitītas par ENP.
grupā augoši koki, koku un krūmu puduri	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zeme, ko aizņem grupā augoši koki / koku un krūmu puduri no 0,01 ha līdz 0,3 ha platībā; ➤ grupā augošu koku lapotnēm jāsaskaras; ➤ atrodas uz aramzemes vai robežojas ar to; ➤ grupā augošu koku un koku / krūmu puduru robežām fiziski jāsaskaras ar aramzemes robežu, ja aramzeme šos elementus neieskauj pilnībā; ➤ var atrasties ne vairāk kā 5 m attālumā no aramzemes, ja josla starp aramzemi un šiem elementiem nav ilggadīgais zālājs vai ilggadīgais stādījums; ➤ starp šiem elementiem un aramzemi var izvietot laukmali, kas ietverta atbalsttiesīgajā LIZ.
aizsargājami dižkoki, dižakmeņi, alejas	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zeme zem aizsargājamiem dižkokiem, dižakmeņiem un alejām, kas aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu; ➤ atrodas uz aramzemes vai robežojas ar to; ➤ dižkoku un dižakmeņu robežām fiziski jāsaskaras ar aramzemes robežu, ja aramzeme šos elementus neieskauj pilnībā; ➤ alejas garākajai malai fiziski jāsaskaras ar saimniecības aramzemes malu; ➤ aleja atrodas ne vairāk kā 5 m attālumā no aramzemes un josla starp aramzemi un aleju nav ilggadīgais zālājs vai ilggadīgais stādījums.